

TRAFİK KAZALARINDA YETERSİZ ÖDEMELERİN TAZMİNATTAN İNDİRİMİ NASIL YAPILMALIDIR

ÇELİK AHMET ÇELİK

I- KONUNUN ÖZETİ

1) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 111.maddesi 2.fıkrasına göre, zarar görenler, sigorta şirketinden veya sorumlulardan aldıkları tazminatın “**yetersiz**” olduğunu ileri sürerek “**iki yıllık hak düşürücü içinde**” açacakları bir dava ile anlaşmanın iptalini ve kalan zararlarının ödenmesini isteyebilirler.

2) Dava öncesi yapılan ödemelerin “yetersiz” olup olmadığı, **ödeme tarihindeki verilere göre** (hesap unsurlarına göre) **tazminat hesaplanarak** belirlenmek gerekir.

3) Tazminat hesabı, **yargıda geçerli olan ve Yargıtay’ca benimsenen yöntemlere göre** yapılmalı; hesap raporu “hukuksal değerlendirmeleri” de içermeli; yani gereçli olmalıdır.

4) Dava öncesi ödenen tazminatın “yetersiz” olduğu saptanmışsa; ödeme tutarı “**güncellenerek**”, **en son verilere göre** hesaplanan tazminattan indirilmeli ve böylece hüküm altına alınacak bakiye tazminat tutarı belirlenmelidir..

5) Dava öncesi ödenen tazminatın “güncellenmesi” konusunda bugüne kadar iki yöntem uygulanmıştır:

a) Birincisi, ödeme tarihindeki verilere göre hesaplanan tazminat ile ödeme tutarları karşılaştırılarak “**zararın ne oranda ödendiği**” belirlenmeli; en son verilere göre hesaplanan tazminattan belirlenen “oranda” indirim yapılmalıdır.

b) İkincisi, dava öncesi ödenen miktarlar “**yasal faiz ölçüsünde**” güncellenmeli; yani ödeme tarihi ile rapor tarihi arasındaki süre kadar yasal faiz hesaplanıp ödeme tutarına eklenerek, en son verilere göre hesaplanan tazminattan indirilmelidir.

Bize göre, birinci yöntem daha doğru ise de, Yargıtay’ın son kararlarıyla “yasal faiz ölçüsünde güncelleme yöntemi benimsendiğinden, görüş değişikliğine gidilinceye kadar bu yöntem uygulanacaktır.¹

6) Yetersiz ödemelerin güncellenme yapılmadan aynen tazminattan indirilmesi de savunulmakta olup, bu görüştekilere göre, “olay tarihi itibarıyla tazminatın tamamını ödemekle yükümlü bulunan zarar sorumlularının kısmi ve yetersiz ödemeleri, onların temerrüdünü ortadan kaldırmamaktadır.” O halde güncelleme yapılmamalıdır. ²

¹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.03.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı, 17.Hukuk Dairesi'nin 23.09.2010, E.2010/5023 K.2010/7268 sayılı, 4.Hukuk Dairesi'nin 17.11.2008, E.2008/12400-K.2008/14221 sayılı,13.10.2007,E.2007/9368-K.2007/12017 sayılı, 25.11.2008,E. 2008/2399-K.2008/14588 sayılı, 15.04.2008, E.2007/6368-K.2008/5284sayılı, 12.02.2007, E.2006/1424 K.2007/1433 sayılı kararlarına göre:

“Ödemenin yapıldığı gün ile (en son verilere göre) bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisi **yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip** belirlenmeli ve ödeme tutarı ile birlikte, en son verilere göre hesaplanan tazminattan indirilerek bulunacak miktar üzerinden tazminata hükmedilmelidir.”

² Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 18.05.2011 gün E.2011/4-157 K.2011/317 sayılı kararı.

II-YASA HÜKMÜ

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 111.maddesi 1.fıkrası hükmü, bir kaza olmadan ve zarar doğmadan önceye ilişkin iken, 2.fıkrası hükmü kaza olduktan ve zarar gerçekleşikten sonra, bir dava açılmadan önce veya dava sırasında taraflar arasında yapılan anlaşma ve uzlaşmalara ilişkindir. 2918 sayılı Yasa'nın 111.maddesi 2.fıkrası şöyledir:

“Tazminat miktarlarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar, yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir.”

Yasa'nın bu hükmüyle, her iki tarafa da, belli koşullarda ve iki yıl içinde anlaşma ve uzlaşmaların iptalini isteme hakkı tanınmıştır. Buna göre:

Zarar gören, kendisine ödenen tazminatın, sonradan gerçek zararını karşılamadığını ve **yetersiz** olduğunu öğrenmişse ya da böyle bir inanca kapılmışsa, **iki yıl içinde** anlaşmanın iptalini isteyebilecektir. Bu iki yıllık süre, zamanaşımı süresi olmayıp “**hak düşürücü süre**” olduğundan, kısmi ödemeyi kabul etmiş olan kişi, artık KTK'nun 109.maddesindeki zamanaşımı sürelerinden yararlanamayacak, iki yıllık hak düşürücü süreyi geçirmişse zararının kalan bölümünü dava edemeyecektir.

Zarar veren, ödediği tazminatın sonradan **çok fazla (fahiş)** olduğunu öğrenmişse, o da iki yıllık hak düşürücü süre içerisinde anlaşmanın iptalini ve fazla ödediği miktarın geri verilmesini isteyebilecektir.

Anımsatalım ki, 2918 sayılı Yasa'nın bu hükmü, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 36.maddesinin yollamasıyla, yolcu ile taşımacı arasındaki anlaşma ve uzlaşmalara da uygulanacaktır.

Burada şu hususlar açıklığa kavuşturulmalıdır:

1. Zarar gören yönünden, ödemenin yetersizliği nasıl saptanacak, nasıl kanıtlanacaktır?
2. Tazminat ödeyen yönünden, fazla ödeme nasıl saptanacak, nasıl geri istenecektir ?
2. Anlaşmanın iptali için nasıl bir yol izlenecektir ?
3. İki yıllık süre nasıl hesaplanacak ve sürenin başlangıcı ne olacaktır ?

Aşağıda, bunlar açıklanmaya çalışılmıştır.

III-YETERSİZ ANLAŞMALARIN İPTALİ

1- Yetersiz ve ölçsüz anlaşmalar

Bir trafik kazası sonrasında, hukuk mahkemesinde tazminat davası açılmadan önce, tarafların anlaşarak bir tazminat ödenmesi pek sık rastlanan olaylardan değildir. Çoğu kez, kazayı yapan sürücü tutuklanmışsa, bir an önce salıverilmesini, daha az ceza almasını, cezasının ertelenmesini ya da paraya çevrilmesini sağlamak amacıyla, tutuklu yakınları, zarar görenlere veya yakınlarına başvururlar; uygun bir tazminat karşılığında şikâyetten vazgeçirmeye çalışırlar. Gene çoğu kez anlaşmaya ve uzlaşmaya yanaşanlar kültürel düzeyi düşük ve ekonomik durumları zayıf kişilerdir. Bunlara öneriler peşin para çekici gelir. Üç aşağı beş yukarı pazarlıkla uzlaşırlar. Anlaşma yapılır ve ceza mahkemesine sunulur.

Başlangıçta, anlaşma yaptıkları sırada, uğradıkları zararın derecesini ve tutarını kestiremeyen zarar gören veya ölü yakınları, daha sonra yüksek bir tazminat alacaklarını öğrenmişlerse, anlaşmanın iptali yollarını ararlar. Onlar gibi, zarar sorumluları da, çeşitli kaygılarla bir an önce anlaşma ve uzlaşma gereği duyarak yüksek bir tazminat ödemiş olup da, sonradan bunun çok fazla olduğu ortaya çıkmışsa, onlar da anlaşmanın iptalini isterler ve ayrıca ödedikleri fazla miktarı geri almaya çalışırlar.

2- Sigorta şirketlerinin yetersiz ödemeleri

Uygulamada, yetersiz ödemeler, daha çok sigorta ödemelerinde görülmektedir. Çoğu sigorta şirketleri, Yargıtay'ca benimsenen tazminat hesaplama yöntemlerini gözardı ederek, kendi aktüerlerinden aldıkları hesap raporlarındaki rakamlar üzerinden tazminat ödemekte; genellikle düşük miktarda bu ödemeler nedeniyle sigorta şirketlerine karşı davalar açılmaktadır.

Anlaşma yoluyla yapılan ödemelerin sonradan yetersizliğinin veya ölçsüzlüğünün nasıl anlaşıldığını, hangi durumlarda yetersiz sayılıp ek tazminat ödenmesine karar verildiğini ya da fazla ödemeler için ne yapılabileceğini aşağıdaki bölümlerde açıklayacağız.

3- Anlaşmanın iptali isteminde yöntem

Zarar gören, KTK.111/2.maddesine dayanarak “yetersiz” bulunduğu ödemeye ilişkin anlaşmanın (ibraname) iptalini istiyorsa, bunun için başlı başına bir “iptal davası” açması gereksiz ve yararsızdır. Çünkü mahkeme iptale karar verdikten sonra, ikinci bir dava açmak ve tazminatın kalan kısmını hüküm altına aldirmek gerekecektir. Uygulamada, ayrı bir iptal davası yerine doğrudan tazminat davası açılmakta ve dava dilekçesinde (aynı zamanda) yetersiz anlaşmanın iptali de istenmektedir.

Eğer, tazminat davası açılırken (ayrıca) iptal istenmemiş olup da, davalı taraf ibranameyi ve davadan önce ödediği miktarı ileri sürerek davanın reddini istemişse, o zaman zarar gören, anlaşmanın yetersizliğini (defi olarak) ileri sürebilecek ve iptalini isteyecektir. Yargıtay'ın bu konudaki kararlarına göre, anlaşmanın yapıldığı günden başlayarak iki yıl içinde bir davanın açılmış olması, davacının anlaşma (ibraname) ile bağlı kalmak istemediğinin kabulünü gerektirir.³

Şunu ekleyelim ki, dava sırasında ortaya çıkan aşırı ölçsüzlük karşısında, davacının yetersiz anlaşmanın iptalini istemesi, iddianın genişletilmesi olarak nitelenemez ve davalının onamına bağlanamaz. Çünkü, davacı, yetersiz anlaşmaya karşı (defi yoluyla) geçersizlik savında bulunmaktadır. Davalı yalnızca, anlaşma gününden başlayarak iki yıllık hak düşürücü sürenin geçtiği uyarısında bulunabilir.

Öte yandan, 2918 sayılı KTK'nun 111/2.maddesine dayanarak anlaşmanın iptali isteminde bulunan kişinin, bir miktar ödeme karşılığı verdiği belgenin türü önemli değildir. İbraname veya makbuz değil de “feragat” denilmiş olması, 1086 sayılı HMUK'nun 91 ve sonraki maddeleri (6100 sayılı HMK.307 ve sonraki maddeleri) anlamında kesin sonuç doğurmaz. Çünkü burada uygulanacak olan özel yasa (KTK.111/2) hükmüdür. Üstelik Usul Yasasında öngörülen hukuksal sonuçları doğuracak olan feragatin öncelikle geçerlik koşullarını içermesi gerekir.⁴ Ayrıca, feragatin geçersizliği aynı dava içinde ileri sürülebilir, ayrıca iptal davası açılmasına gerek yoktur.⁵ Feragati geçersiz kılabilmek için hata, hile ve ikrahın kanıtlanması gerekir iken, KTK. 111/2 hükmüne dayanılarak ileri sürülen geçersizlik savı için yalnızca ödenen ile gerçek zarar arasındaki ölçsüzlüğün saptanması yeterlidir.

Zarar sorumlusu, çeşitli kaygılarla anlaşma ve uzlaşma gereği duyarak, bir dava açılmadan önce yüksek bir tazminat ödemiş olup da, sonradan kusur oranlarının değişmesi veya gerçek zarar tutarının belli olması sonucu, ödediği miktarın çok fazla (fahiş) olduğunu öğrenmişse, dava sırasında aşırı ödeme (fahişlik) savını ileri sürmesi ve anlaşmanın iptalini istemesi yeterli olmayacak; fazla ödemeyi geri alabilmek için ayrıca “nedensiz zenginleşme” davası açması gerekecektir.

³ Örnek: 19.HD.26.09.1994, 6775-8393 (YKD.1995/10-1603) - 4.HD.30.06.1988, 4035-6634 (Karahasan, age.,sf.823) - 17.HD.21.09.2004, 6884-9796 (Kazancı Yazılım)

⁴ Bu konuda örnek: 21.HD.25.02.1997, E.1996/7217 K.1997/1243 (Yasa H.D.1997/9-1198, no:508)

⁵ Örnek: 14.HD.14.01.1975, E.1974/3708 K.1975/183 (YKD.1975/6-107)

4- Yetersizliğin ve ölçüsüzlüğün araştırılması ve kanıtlanması yöntemi

a) 2918 sayılı KTK.111/2.maddesine dayanılarak anlaşma ve uzlaşmaların (sulhname, ibraname, feragatnamelerin) iptali için, ödenen tazminatın “**yetersiz**” veya “**aşırı**” olduğunun “**açıkça belli olması**” yeterli olup, ayrıca 818 sayılı BK’nun 21.maddesi ile 23,28,29 vd. maddelerindeki (6098 sayılı TBK’nun 28.maddesi ile 30,36,37 vd.maddelerindeki) yanılma, yanılma, aldatma, korkutma, bilgisizlik, deneyimsizlik, parasal yönden darda ve sıkıntıda olmak gibi istenci (iradeyi) sakatlayan durumlara sığınılmasına ve bunların kanıtlanmaya çalışılmasına gerek yoktur.

Yasa hükmünde, iptal nedeni olarak nesnel (objektif) bir ölçü kabul edilmiş; zarar gören yönünden yetersizliğin (eksik ödemenin) ve zarar sorumlusu yönünden aşırılığın (fazla ödemenin) “**açıkça belli olması**” yeterli görülmüştür.

b) Ödemenin yetersiz veya aşırı olduğunun “**açıkça belli olması**”nın **ölçüsü** nedir ?

Genellikle iki katı veya iki katına yakın bir ölçüsüzlükten sözedilmekte ise de, bize göre ölçü, “**gerçek zarar**” ile “**ödenen tazminat**” arasında az veya çok bir farkın bulunmasıdır. Nitekim, çoğu kez sigorta şirketlerine karşı açılan davalarda, kusur incelemesi yapılarak ve **ödeme tarihindeki verilere göre** (hesap unsurlarına göre) tazminat hesaplanarak “**ödenmesi gereken**” miktar belirlenmektedir.⁶

Anımsatalım ki, tazminat hesabı, **yargıda geçerli olan ve Yargıtay’ca benimsenen yöntemlere göre** yapılacaktır. Bu konuda sigorta şirketlerinin dayattığı formüller geçerli değildir. Hesaplama yöntemlerinin değişmesi için, kurumlar arasında uyum ve uygulama birliği sağlanmalıdır. Ayrıca, ölüm ve bedensel zararlar nedeniyle tazminat hesaplarında formüller önemli olmayıp, önemli olan “**hukuksal değerlendirmeler**”dir.

5- İbranamelerin hukuksal niteliği

a) İbraname adı altında sigorta şirketlerine veya ödemede bulunan zarar sorumlularına verilen belge, kesin bir aklama (ibra) ve vazgeçme (feragat) belgesi olmayıp, ödenenle sınırlı bir “**makbuz**” hükmündedir. Bu görüş Yargıtay’ca da benimsenmekte ve “Yasa’daki düzenleme gereğince, davalı tarafından sunulan ibra belgesinin davalının hukuki sorumluluğunu tamamen ortadan kaldırmayacağı, ancak bu belge ile bir ödeme yapılmışsa “**makbuz**” niteliğinde sayılacağı kabul edilmeli” denilmektedir.⁷

b) Sigorta şirketlerinin düzenleyip imzalattıkları “geniş kapsamlı” ibranameler, yalnızca sigorta güvencesi ve içerdiği miktar ile sınırlı olarak geçerli olup, zarar görenin, işleten ve sürücünden zararın kalan bölümünü isteme hakkını ortadan kaldırmaz. Bu konuda Hazine Müsteşarlığı genelgesiyle sigorta şirketleri uyarılmış ise de, az da olsa arada bir bu tür ibranameler düzenlendiği görülmektedir. Bunların geçerli olmadığı bilinmelidir.

c) Burada bir noktaya da değinmemiz gerekir: Bir ödeme yapılırken düzenlenen belgelerde, genellikle bunun neyin karşılığı olduğu açıklanmamakta, **maddi ve manevi tazminat ayrımı** yapılmamaktadır. Yargıtay’ın bir kararında eğer “maddi-manevi tazminat ayrımı yapılmamışsa, ibranameyle ödenen miktarın eşit biçimde karşılandığının, yani

⁶ Karar örnekleri: “Sigorta şirketinin ödediği miktar ile ödenmesi gereken gerçek miktar arasında aşırı bir fark bulunup bulunmadığının, ödeme tarihindeki verilere göre belirlenmesi gerekir.” (11.HD.05.11.2002, 10293-10022) - “Sigortadan alınan paranın yetersiz olup olmadığının, maddi zararın miktarı, niteliği, kusur oranlarına göre bilirkişi incelemesi yaptırılarak belirlenmesi gerekirken, ibranameye dayanılarak reddedilmesi doğru değildir. (11.HD. 02.10.2003, 2275-8707)

⁷ Karar örnekleri: 4.HD.14.04.2003, E.2002/14131 K.2003/4629) (Kazancı Yazılım) - 4.HD.24.05.1999, 3059-4741 ve 4.HD.27.05.1999, 3367-4975 (Gökcan/Kaymaz, age., sf.543)

yarısının maddi tazminat ve kalan yarısının manevi tazminat olduğunun kabul edilmesi gerektiği” sonucuna varılmıştır.⁸

d) İbramenin hangi zarar kalemi için verildiği de dikkate alınmalı; tüm zararları kapsamayan ibrameler, başka zararlar için açılan davalarda geçerli sayılmamalıdır. Bu konuda bir Yargıtay kararında:

“Davacının yaralanması nedeniyle hastane, ilaç, tedavi, bakım ve ikamet giderlerinin karşılandığından bahisle davacının davalıları ibra ettiği anlaşılmakta olup, ibramın bu kalem isteklerle sınırlı olduğu, olay nedeniyle sakat kalması sonucu uğranılan sürekli iş göremezlik tazminatını kapsamadığının kabulü gerekir. Davacının işbu davada, sürekli iş göremezlik tazminatı istediği gözetilerek, davanın esasına girilmek ve öte yandan ibramede manevi tazminat alındığı anlaşılmakla birlikte, bu durumun 2918 sayılı Yasanın 111.maddesi hükmü dikkate alınıp, manevi tazminat istemi de değerlendirilerek varılacak sonuca göre karar verilmesi gerekir” denilmiştir.⁹

6- İki yıllık hak düşürücü süre ve sürenin başlangıcı

Yasa’da tazminat miktarına ilişkin anlaşmaların iptaline yönelik dava için öngörülen iki yıllık süre bir “hak düşümü” süresidir. Bu süre, anlaşma ve uzlaşmanın yapıldığı günden işlemeye başlar.

Bu konuda bir Yargıtay kararında: “2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 111/2. maddesinde tanınan hak, **dava sırasında bir defa olarak öne sürülebileceği gibi**, anlaşmanın yapıldığı günden başlayarak **iki yıllık hak düşürücü süre içinde bir davanın açılmış olması**, davacının anlaşma (ibram) ile bağlı kalmak istemediğinin kabulünü gerektirir” denilmiştir.¹⁰

IV-ÖDEMELERİN YETERSİZ OLUP OLMADIĞININ SAPTANMASI

1- Ödemelerin yetersizliğini saptama yöntemi

a) Sigorta şirketlerinin, işletenin, sürücünün ve tüm zarar sorumlularının davadan önce ödedikleri tazminat tutarlarının “yetersiz” olup olmadığı, yargıda geçerli ve Yargıtay’ca benimsenen yöntemlerle **ödeme tarihindeki verilere göre** (hesap unsurlarına göre) **tazminat hesaplanarak** saptanacaktır.

Bu konuda Yargıtay kararlarında görüş birliği vardır.¹¹

b) Yetersizlik, çoğu kez sigorta ödemelerinde, hesaplama yöntemleri arasındaki farktan kaynaklanmakta; sigorta şirketleri, yargıda geçerli olmayan ve hukuksal değerlendirme içermeyen farklı yöntemlerle tazminat hesapladıkları için, ödemeler hep eksik ve yetersiz kalmaktadır. Bilinmesi gereken şudur ki, ölüm ve bedensel zararlar nedeniyle tazminat hesaplarında, formüller önemli olmayıp, önemli olan “hukuksal değerlendirmeler”dir. Bunun doğru yapılması; Yargıtay’ca benimsenen ilkelerin ve Sorumluluk Hukukundaki gelişmelerin bilinmesi, hesap raporlarının hukuk bilgisi olan uzmanlarca düzenlenmesi gerekir.

c) Ödemenin yeterli olup olmadığı araştırılırken, kuşkusuz, hesaplama öncesinde bazı araştırmalar da yapmak gerekecektir. Bunların en başında kusur incelemesi yer alacaktır. Bilindiği gibi, Borçlar Kanunu’nun ilgili maddesine göre, hukuk hakimi, ceza dosyasındaki

⁸ 19.HD.26.09.1994, 6775-8393 (YKD.1995/10-1603)

⁹ 19.HD.31.01.1996, 436-768

¹⁰ 19.HD.26.09.1994, 6775-8393 (YKD.1995/10-1603) – Ayrıca 4.HD.30.06.1988, 4035-6634 (Karahasan,age.,sf.1110) - 17.HD.21.09.2004, 6884-9796 (Yargı Dünyası, 2005/1-141)

¹¹ Örnek:17.HD.20.06.2011gün E.2010/2794-K.2011/6413 sayılı, 11.HD.05.11.2002 gün E.2002/10293-K.2002/10022 sayılı, 11.HD.07.04.1995 gün E.1995/207 K.1995/199 sayılı kararları

kusur raporlarıyla bağılı değilse de, maddi olgularla ve kesin mahkumiyet ya da kesin aklama kararlarıyla bağılıdır. (818/BK.m.53 ve 6098/TBK.m.74) Kesinliğin söz konusu olduğu veya tarafların ceza mahkemesindeki kusur raporuna itiraz etmemeleri durumunda, hukuk mahkemesinde ayrıca kusur raporu alınması gereksizdir. Ancak taraflar, ceza dosyasındaki kusur raporuna haklı gerekçelerle itiraz etmişlerse, yeni kanıtlar sunmuşlarsa, elbette hukuk hakimi yeniden uzman bilirkişilere kusur incelemesi yaptıracak; raporlar arasında çelişki varsa, yeni bir rapor için bilirkişi görevlendirecektir. Tazminatın miktarını birinci derecede etkileyen kusur incelemesinde dikkat edilecek en önemli husus, raporlarda zarar ile eylem arasındaki nedensellik bağının doğru biçimde saptanmış olmasıdır. Eğer bilirkişiler, bu bağı kuramamışlarsa ve kusur değerlendirmesini sırf trafik kurallarına aykırılığa dayandırmışlarsa, bu tür raporlara geçerlik tanınmamalıdır. Trafik kurallarına aykırılık ceza yaptırımını gerektirir ise de, zararın doğumu başka nedenlere dayanıyorsa, o nedenler araştırılmalı ve kusur oranları buna göre belirlenmelidir.

d) Zarar görenin kusursuzluğunun açıkça belli olduğu durumlarda, özellikle araç yolcuları veya yakınları tarafından açılan davalarda, kusur incelemesi isteği mahkemece reddedilmelidir. Çünkü sorumlular arasındaki kusur paylaşımı, iç ilişkide (birbirlerine rücu aşamasında) (6098/TBK.m.62) söz konusu olup, dış ilişkide (6098/TBK.m.61) sorumlular, zarar görene karşı ortaklaşa ve zincirleme sorumlu olduklarından ve zarar görenler bunların her birinden zararın tamamını isteme hakkına sahip olduklarından (818/BK.m.142 vd., 6098/TBK.m.163 vd.) kusur incelemesi yapılarak davanın uzamasına neden olunmamalıdır.

2- Hesaplama yöntemi ve hesap unsurları

a) Kurumlar arasında uyum sağlanıncaya ve ülkemiz koşullarına uygun tablolar düzenleninceye kadar **PMF-1931** yaşam tablosuna göre zarar süreleri belirlenecek; aktif dönem - pasif dönem değerlendirmelerinde Yargıtay kararlarına uyulacak; geçmişten bugüne görüş değişiklikleri izlenecektir.

b) Yargıtay'da görüş değişikliğine gidilinceye kadar, yanlış da olsa, **progressif rant** (ilerleyen rant) adı altında, aslında kazançların hiç artmadığı, her yıl için ayrı ayrı %10 artırım ve %10 iskonto yöntemiyle hesaplama yapılacaktır.

c) Ölüm nedeniyle destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanırken, destekliğe ve destekten yoksunluğa ilişkin, geçmişteki görüşler ve geçerliğini yitirmiş tanımlar bir yana bırakılarak, Yargıtay'ın en son süreklilik kazanmış kararlarına ve Sorumluluk Hukukundaki son gelişmelere göre değerlendirme yapılacaktır. Haksahipleri arasındaki paylaştırmada, eşit payda yöntemi uygulanacak, açıkta pay bırakılmayacaktır.

d) Bedensel zararlarda, kişiler hangi yaşta olurlarsa olsunlar, bir iş ve kazançları olmasa dahi, yaşam sürelerinin sonuna kadar "güç kaybı tazminatı" hesaplanacaktır. Öte yandan, çalışan kişilerin kazançlarında bir azalma olmasa bile, aynı işi yaparken sakatlıkları oranında zorlanacak olmaları nedeniyle "gerçek kazançları" üzerinden tazminat hesaplanacaktır.

e) Tazminat hesabına esas kazançların belirlenmesinde, çalışan kişiler yönünden her zaman ve her durumda "gerçek kazanç" araştırması yapılacaktır; vergi kayıtları ve imzalı dahi olsa (gerçek kazançları yansıtmayan) ücret bordroları dikkate alınmayacaktır. Gerçek kazanç araştırması yapılırken kişilerin mesleğine, yaşına, meslekte ilerleme derecesine (uzmanlık ve ustalığına) göre elde edebileceği kazançların ne olacağı ilgili meslek kuruluşlarından sorulacak; gerektiğinde tanık da dinletilecektir.

f) Tazminat hesabında, olay tarihinden rapor tarihine kadar yıllara göre bilinen ve bilinmesi gereken tüm kazançlar dikkate alınacaktır. Yargıtay kararlarında belirtildiği gibi, olay tarihindeki koşullarla sınırlı kalınmayıp, hesaplama "**en son verilere göre**" yapılacaktır.

g) Bir işi ve kazancı olmayanlar (yaşlılar, çocuklar, ev kadınları, hangi yaşta olursa olsun çalışmayan kişiler) yönünden tazminat hesabı yasal asgari ücretler üzerinden yapılacak; asgari ücretlerin uygulanması kamu düzeniyle ilgili ve uygulanması zorunlu olduğundan, hesap raporu verildikten sonra, karar aşaması uzamış ve bu arada asgari ücretlerde artış olmuşsa, taraflar önceki rapora itiraz etmemiş olsalar dahi, mahkemece, bilirkişiden, son asgari ücretlere göre yeniden hesaplama yapılması istenecektir.

V-YETERSİZ ÖDEMELERİN TAZMİNATTAN İNDİRİMİ

1- İndirimin nasıl yapılacağı konusunda görüşler ve uygulanan yöntemler

Dava öncesi yapılan ödemelerin “yetersiz” olup olmadığı, yargıda geçerli olan ve Yargıtay’ca benimsenen yöntemlerle ve **ödeme tarihindeki verilere göre** (hesap unsurlarına göre) hesaplanıp, **“yetersiz”** olduğu saptanmışsa; bu ödemeler, **en son verilere göre** hesaplanan tazminattan indirilecektir.

İndirim nasıl yapılacaktır ya da nasıl yapılmalı ?

Bu konuda iki görüş ileri sürülmüştür. Daha doğrusu Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kısa aralıklarla ve birbirine karşıt iki karar vermiştir. Bunları aşağıda açıklayacağız ve ayrıca kendi görüşümüzü de belirteceğiz.

a) Güncelleyerek indirim görüşü

Bu görüşe göre, dava öncesi ödenen (yetersiz) miktarlar, **en son verilere göre** hesaplanan tazminattan **“güncellenerek”** indirilmelidir.

Güncelleme, bir paranın “getirisi”nin ödenen miktara eklenerek bir değer ölçüsü bulunmasıdır.

Dava öncesi ödenen tazminatın “güncellenmesi” konusunda bugüne kadar iki yöntem uygulanmıştır:

Birinci yöntem, ödeme tarihindeki verilere göre hesaplanan tazminat ile ödeme tutarları karşılaştırılarak **“zararın ne oranda ödendiği”** belirlendikten sonra, en son verilere göre hesaplanan tazminattan belirlenen “oranda” indirim yapılmasıdır.

İkinci yöntem, ödenen miktarların **“yasal faiz ölçüsünde”** güncellenmesi; yani ödeme tarihi ile rapor tarihi arasındaki süre kadar yasal faiz hesaplanıp ödeme tutarına eklenerek, en son verilere göre hesaplanan tazminattan indirilmesidir.

Bize göre, birinci yöntem daha doğru ise de, Yargıtay’ın son kararlarıyla “yasal faizler ölçüsünde” güncelleme yöntemi benimsendiğinden, görüş değişikliğine gidilinceye kadar bu yöntem uygulanacaktır.¹²

b) Aynen indirim görüşü

Yetersiz ödemelerin güncellenme yapılmadan aynen tazminattan indirilmesi de savunulmakta olup, bu görüştekilere göre, “olay tarihi itibarıyla tazminatın tamamını ödemekle yükümlü bulunan zarar sorumlularının kısmi ve yetersiz ödemeleri, onların temerrüdünü ortadan kaldırmamaktadır.” O halde güncelleme yapılmamalıdır.

Bu görüş, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18.05.2011 gün E.2011/4-157 K.2011/317 sayılı kararında yer almış olup, özetle:

¹² Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.03.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı, 17.Hukuk Dairesi'nin 23.09.2010, E.2010/5023 K.2010/7268 sayılı, 4.Hukuk Dairesi'nin 17.11.2008, E.2008/12400-K.2008/14221 sayılı, 13.10.2007, E.2007/9368-K.2007/12017 sayılı, 25.11.2008, E. 2008/2399-K.2008/14588 sayılı, 15.04.2008, E.2007/6368-K.2008/5284 sayılı, 12.02.2007, E.2006/1424 K.2007/1433 sayılı kararlarına göre:

“Ödemenin yapıldığı gün ile (en son verilere göre) bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisi **yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip** belirlenmeli ve ödeme tutarı ile birlikte, en son verilere göre hesaplanan tazminattan indirilerek bulunacak miktar üzerinden tazminata hükmedilmelidir.”

"Dava açılmadan önce sigorta şirketi veya davalılardan biri tarafından davacılara yapılan yetersiz ödemeler, hesaplanan tazminattan indirilirken, güncelleme yapılmamalı, aynen indirilmelidir.Çünkü, olay tarihi itibarıyla tazminatın tamamını ödemekle yükümlü bulunan zarar sorumlularının kısmi ve yetersiz ödemeleri, onların temerrüdünü ortadan kaldırmamaktadır.

Öte yandan, haksız eylem nedeniyle mal varlığında azalma meydana gelen tarafın, bu zararının sonraki tarihlerde giderilmesi, bir taraftan aradan geçen zaman nedeniyle haksız fiil sorumlusunun sebepsiz zenginleşmesine neden olurken, bir taraftan da zarar görenin zararlarının artmasına neden olmaktadır.

Bu nedenlerle, dava açılmadan önce sigorta şirketi ve davalılardan biri tarafından yapılan ödemelerin hesap raporu tarihine kadar güncelleştirilerek hesaplanan tazminattan indirilmesi düşünülemez" denilmiştir.

Yukardaki kararın verilmesinden henüz bir yıl geçmeden, Hukuk Genel Kurulu, bu görüşün yanlış olduğu sonucuna varıp, 14.03.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı kararıyla Özel Dairelerin görüşlerine katılarak "güncelleme" yapılması yönünde karar vermiştir.

c) İndirimin nasıl yapılması gerektiği konusunda görüşümüz

Önce hemen belirtelim ki, güncelleme yapılmadan aynen indirim görüşünü doğru bulmuyoruz. İlk bakışta mantıklı ve haklı gibi görünse de, kısmi ödemeyi kabul edenin bundan yararlanmış olmasının gözardı edilmemesi gerekir. Denilmektedir ki, eksik ödeme yapan da ödemediği kısımdan dolayı bir yarar elde etmiş; getirisi malvarlığında haksız artış sağlamıştır. Bu da doğrudur ama, yetersiz anlaşmanın iptali ile bakiye zararın ödetilmesine karar verilirken, temerrüt tarihinden işleyecek faize hükmedilmekle, zarar sorumlusunun elde ettiği yarar, davacıya devredilmekte, alacağına eklenmektedir. Öte yandan, para değerindeki değişimler, hesaplama yöntemlerindeki farklılıklar, kusur oranlarının değişmesi, bedensel zararlarda güç kaybı oranının yeniden belirlenmesi gibi etkenler, yetersiz (kısmi) ödemenin "zararı ne oranda" karşılamış olduğu değerlendirmesi yapmamızı zorunlu kılmaktadır.

Benimsediğimiz görüş, yetersiz ödemelerin "güncelleme" yapılarak tazminattan indirilmesi yönündedir. Ancak, güncelleme konusunda, Yargıtay'ın son kararlarının, yani "yasal faizler ölçüsünde" güncelleme yönteminin yanlış olduğunu düşünüyoruz.

Bize göre güncelleme şöyle yapılmalıdır: Yargıtay'ın ilk kararlarında benimsediği gibi, ödeme tarihindeki verilere göre hesaplanan tazminat ile ödeme tutarları karşılaştırılarak "**zararın ne oranda ödendiği**" belirlenmeli; en son verilere göre hesaplanan tazminattan **belirlenen "oranda" indirim** yapılmalıdır.

2- Güncelleme konusunda Hukuk Genel Kurulu'nda iki yöntemin tartışılması

Güncelleme konusunda yukarıda açıklanan iki yöntem, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.03.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı kararı verilirken uzun uzun tartışılmış; çoğunluk "yasal faiz ölçüsünde güncelleme" yöntemini benimsemiştir. Kararın ilgili bölümü şöyledir:

"Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında, iki türlü güncelleme yöntemi ileri sürülmüş ve bu iki görüş tartışılarak karara bağlanmıştır.

Birinci güncelleme yöntemi: Özel Daire bozma kararında da belirtildiği gibi, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemelere bilirkışı **rapor tarihine kadar yasal faiz işletilmek suretiyle** bulunacak tazminat miktarından sigorta şirketi tarafından yapılan bu ödeme ile birlikte işletilen yasal faiz tutarının da düşülmesi suretiyle bulunacak miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatı verilmesi şeklinde formüle edilmiştir.

İkinci güncelleme yöntemi ise: Sigorta şirketinin yapmış olduğu ödeme tarihi itibari ile ayrıca zararın miktarının da hesaplanması, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemelerin toplam zarar miktarına **yüzde olarak oranının** bulunması, eğer ödeme, zararın tamamını karşılıyor ise davanın reddedilmesi; ödeme, zararın tamamını karşılamıyor ise, mahkeme kararına en yakın tarihte alınan bilirkişi rapor tarihi itibari ile de toplam zarar miktarı hesaplanmak suretiyle, bulunacak toplam tazminat miktarından, sigortanın ödediği miktarın **oran olarak (yüzde olarak) düşüldükten sonra** bakiye kalan miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesi gerektiği şeklinde formüle edilmiştir.

Sözü edilen bu iki güncelleme formülü üzerinde yapılan tartışmalar sonucunda birinci güncelleme yönteminin uygulanması gerektiği, çoğunluk tarafından kabul edilmiştir.

Öyleyse yerel mahkemece yapılacak iş; sigorta şirketi tarafından davacılar ödemesinin yapıldığı günler ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisinin **yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip** belirlenmesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte, hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmek suretiyle bulunacak miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesinden ibarettir.”

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun ve Özel Dairelerin kararları böyle olmakla birlikte, biz aşağıda iki yöntemi karşılaştıracamız ve örneklerle hangisinin daha doğru olabileceğini tartışmaya açacağız.

3- İndirim yöntemlerinin örneklerle açıklanması

Her ne kadar Yargıtay'ın son kararlarında yeğlenen yöntem, (yetersiz) ödemelerin “yasal faizler ölçüsünde” güncellenip, en son verilere göre hesaplanan tazminattan indirilmesi biçiminde ise de, yukarıda belirtildiği gibi, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'ndaki görüşmeler sırasında, zararı karşılama oranı (yüzde olarak) belirlenip, en son verilere göre hesaplanan tazminattan belirlenen “oranda” indirim yapılması yöntemi de tartışıldığından, bu iki “güncelleme” yönteminden hangisinin daha doğru ve isabetli olduğunun ilerde de tartışılmasının yararlı olacağı düşüncesiyle, aşağıda iki yöntem örneklerle açıklanarak bir karşılaştırma olanağı sağlanmaya çalışılacaktır.

Örnek: 1

a) Zararı karşılama oranında indirim yöntemine göre bakiye zarar:

Ödenen tazminat tutarı	35.000 TL.
28.06.2009 tarihinde hesaplanan tazminat	78.000 TL.
Ödeme tutarının zararı karşılama oranı	% 45
13.02.2013 tarihinde hesaplanan tazminat	127.000 TL.
Son hesap sonucundan % 45 indirim tutarı	57.150 TL.
Bakiye tazminat tutarı	69.850 TL.

b) Yasal faiz ölçüsünde güncelleme yöntemine göre bakiye zarar:

Ödenen tazminat tutarı	35.000 TL.
28.06.2009 tarihinde hesaplanan tazminat	78.000 TL.
13.02.2013 tarihinde hesaplanan tazminat	127.000 TL.
28.06.2009-13.02.2013 arası 1325 günlük faiz	11.435 TL.
İndirim tutarı: 35.000 + 11.435	46.435 TL.
Bakiye tazminat tutarı	80.565 TL.

Örnek: 2

a) Zararı karşılama oranında indirim yöntemine göre bakiye zarar:

Ödenen tazminat tutarı	88.000 TL.
12.10.2012 tarihinde hesaplanan tazminat	63.000 TL.
Ödeme tutarının zararı karşılama oranı	% 72
18.06.2013 tarihinde hesaplanan tazminat	156.000 TL.
Son hesap sonucundan % 72 indirim tutarı	112.320 TL.
Bakiye tazminat tutarı	43.680 TL.

b) Yasal faiz ölçüsünde güncelleme yöntemine göre bakiye zarar:

Ödenen tazminat tutarı	88.000 TL.
12.10.2012 tarihinde hesaplanan tazminat	63.000 TL.
18.06.2013 tarihinde hesaplanan tazminat	156.000 TL.
12.10.2012-18.06.2013 arası 249 günlük faiz	5.403 TL.
İndirim tutarı: 88.000 + 5.403	93.403 TL.
Bakiye tazminat tutarı	62.597 TL.

Örnek: 3

a) Zararı karşılama oranında indirim yöntemine göre bakiye zarar:

Ödenen tazminat tutarı	21.000 TL.
02.03.2011 tarihinde hesaplanan tazminat	93.000 TL.
Ödeme tutarının zararı karşılama oranı	% 23
15.07.2013 tarihinde hesaplanan tazminat	139.000 TL.
Son hesap sonucundan % 23 indirim tutarı	31.970 TL.
Bakiye tazminat tutarı	107.030 TL.

b) Yasal faiz ölçüsünde güncelleme yöntemine göre bakiye zarar:

Ödenen tazminat tutarı	21.000 TL.
02.03.2011 tarihinde hesaplanan tazminat	93.000 TL.
15.07.2013 tarihinde hesaplanan tazminat	139.000 TL.
02.11.2011-15.07.2013 arası 255 günlük faiz	1.320 TL.
İndirim tutarı: 21.000 + 1.320	22.320 TL.
Bakiye tazminat tutarı	116.680 TL.

3- İndirim yöntemlerinin karşılaştırılması

Yukardaki üç örnekle “zararı karşılama oranında” indirim yöntemi ile “yasal faiz ölçüsünde” indirim yöntemine göre yapılan hesaplama sonuçları aşağıdaki tabloda karşılaştırılmıştır:

Yöntemler	1.Örnekte	2.Örnekte	3.Örnekte
Orantılı yöntemde bakiye tazminat	69.850 TL.	43.680 TL.	107.030 TL.
Faiz yönteminde bakiye tazminat	80.565 TL.	62.597 TL.	116.680 TL.

Bu üç örnek ve karşılaştırma tablosuyla, iki indirim yöntemini tartışmaya açıyoruz.

YARGITAY KARARLARI

I- ÖDEMELERİN YETERSİZLİĞİNİN SAPTANMASINA İLİŞKİN KARARLAR

1. **Yetersiz anlaşmaların iki yıl içinde iptali istenebilir.**
2. **İbra ve feragat belgesinin dava sırasında geçersiz olduğunun ileri sürülmesi yeterli olup, ayrıca iptalinin istenmesine gerek yoktur.**
3. **Ödenen meblâğ ile gerçek zarar arasında aşırı fark olup olmadığının tespiti ile sonucuna göre bir karar verilmelidir.**

2918 sayılı KTK.'nun 111.maddesine göre, bu kanunda öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmaların geçersiz olduğu, tazminat miktarlarına ilişkin olan ve yetersiz veya fahiş olduğu "açıkça belli olan" anlaşmalar ya da uzlaşmaların, yapıldıkları tarihten başlayarak "iki yıl içinde" iptal edilebileceği öngörülmüştür.

Öte yandan, bu yasa hükmünden yararlanmak için, ilgisinin ibra belgesinin açıkça ve ayrıca iptalinin istenmesine gerek olmayıp, "dava sırasında" bu hususun ileri sürülmesi ve ibranın yapıldığı tarihten itibaren iki yıl içinde hükümlerinin kabul edilmediğine ilişkin bir irade açıklaması dahi yeterlidir. Öte yandan, açılmış bir davada, açıklanan gerekçeler çerçevesinde, "davalıyı ibra eder nitelikte davadan feragat edilmesinin geçersiz olduğu" da aynı davada ileri sürülebilecektir.

O halde mahkemece, ibranamede davacıya "ödendiği belirtilen meblâğ" ile "belirlenen gerçek zararın", 2918 sayılı KTK.'nun 111.maddesi hükmü ve tarafların içinde bulunduğu durumlar da göz önüne alınarak, "aradaki farkın fahiş olup olmadığının" tespiti ile sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile davanın reddi doğru olmamış ve kararın bozulmasını gerektirmiştir.

11.HD. 12.07.2005, E.2004/11391 K.2005/7570

1. **Yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar, yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir.**
2. **Yetersizlik, dava sırasında defî olarak ileri sürülebileceği gibi, iki yıllık hak düşürücü sürede anlaşmanın geçersizliğine ilişkin istenç (irade) açıklanması da yeterlidir.**
3. **İbraname maddi-manevi tazminat ayrımı yapılmamışsa, eşit biçimde, yani yarı yarıya ödendiği kabul edilmelidir.**

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 111/2.maddesi uyarınca, tazminat miktarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş bulunduğu açıkça belli olan anlaşma ve uzlaşmalar, yapıldıkları tarihten başlayarak "iki yıl içinde" iptal edilebilir. Anılan madde hükümlerinden yararlanabilmek için bu yön, "dava sırasında bir defî olarak öne sürülebileceği" gibi, yapıldığı günden başlayarak iki yıllık hak düşürücü sürede "anlaşma hükümlerinin kabul edilmediğine ilişkin bir istencin (iradenin) açıklanması" da yeterli olacaktır. Somut olayda, ibranamenin verilmesinden sonra iki yıllık süre dolmadan dava açılması karşısında, davacının bu ibraname ile bağlı kalmak istemediğinin kabulü gerekir.

İbranameyle ödenen 800.000 lira tazminatta, maddi-manevi tazminat ayrımı yapılmadığından eşit biçimde karşılandığı, yani yarısı olan 400.000 liranın manevi tazminat olarak ödendiği anlaşılmaktadır. Mahkemece, 4.000.000 lira manevi tazminat takdir edilerek, ibranamenin yetersiz olduğu vurgulanmış bulunmaktadır. Bu durumda, hüküm altına alınan 4.000.000 lira manevi tazminattan, geçersiz ibranameyle ödenen 400.000 lira düşülerek 3.600.000 liraya hükmedilmek gerekirken, yazılı bizimde hüküm kurulması isabetsizdir. Bu nedenle, davacının karar düzeltme isteminin kabulüyle anılan gerekçeyle hükmün bozulması gerekmiştir.

19.HD.26.09.1994, 6775-8393 (YKD.1995/10-1603)

1. **İptal için yetersizliğin veya fahişliğin "açıkça belli olması" yeterlidir.**
2. **Bu tür davalarda "iradeyi sakatlayan" durumların araştırılmasına gerek yoktur.**
3. **Gerçek zarar ile ödenen tazminat arasındaki fark bilirkişiye hesaplatılmalıdır.**

2918 sayılı KTK'nun 111.maddesi 2.fıkrasında "Tazminat miktarlarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar, yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir" hükmüne yer verilmiş bulunmaktadır. Görüldüğü gibi madde, ibranamenin iptali için zarar görene "yetersizlik" ve zarar verene de "fahişlik" iddiası ile iptal hakkı tanımış, iptal sebebi olarak da objektif bir unsur bu yetersizliğin ve fahişliğin "açıkça belli olması" halini kabul etmiştir. Bu durumdan anlaşılacağı gibi, maddede, Borçlar Kanunu'nun gabini düzenleyen

21.maddesinde öngörülen “zarar görenin müzayaka halinde olması veya saflığından ya da tecrübesizliğinden yararlanılmış olması “ gibi halleri aramamış, diğer bir deyişle, subjektif unsurlara yer verilmemiştir. Öğretide de, anılan maddenin uygulanmasında BK’da öngörülen gabinin şartları aranmaksızın sadece “açıkça yetersizlik veya fahişlik” objektif unsurunun yeterli olacağı kabul edilmiştir. O halde mahkeme kararı gerekçesinde davanın reddine dayanak yapılan ve gabinde subjektif unsur olan irade fesadı iddiasının yer almadığı görüşünde isabet bulunmamaktadır.

Mahkemece, bilirkişi raporunda hesaplamaya esas alınan ücretlerin fahiş olduğu gerekçesiyle açıkça yetersizlik unsurunun oluşmadığı kabul edilmişse de, bu konuda bilirkişiden ek rapor alınmadan bu sonuca varılması eksik incelemeye dayandığından isabetli görülmemiştir. Zira, sigortanın ibraz ettiği raporda dahi olay tarihindeki asgari ücrete göre “hesaplanan tazminat miktarı” ile “davacıya ödenen tazminat arasındaki fark” bir misline yakın bulunmaktadır. Bu oran ise açıkça yetersizliğin belirgin ve yeterli bir delildir. Nitekim, sigorta da bu hatayı kabul ederek kısmi kabulde bulunmuştur.

Bu durum karşısında mahkemece yapılacak iş, ibranamenin düzenlendiği tarihteki asgari ücret üzerinden (sonraki ücret artışları dikkate alınmaksızın) yeniden hesaplama yaptırılarak ve sigortanın yukardaki kabulü de dikkate alınarak hasıl olacak sonuca göre bir karar vermektir.

11.HD.07.04.1995, 207-3054 (YKD.1995/7-1072)

- 1. Hukuki sorumluluğun tek taraflı bir ibranameyle ortadan kaldırılması olanaksızdır.**
- 2. Bir ödeme yapıldığı kanıtlanırsa, bunun davalının sorumlu olacağı tazminat içinde “yetersiz” olup olmadığı değerlendirilmelidir.**
- 3. İbramenin iptali için ayrı bir davanın açılması da gerekmez.**

Dava, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 85/1 maddesinden kaynaklanan ağırlaştırılmış objektif (tehlike) sorumluluğundan kaynaklanmıştır. Aynı Kanun’un 111.maddesinde, bu kanunla öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmaların geçersiz olduğu kabul edilmekle kalmamış, tazminat miktarlarına ilişkin olup yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmaların yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebileceği kuralı da getirilmiştir.

Olayımızda davalı, trafik olayından dolayı davacının zararının karşılandığını, ibraname alındığını ve bir tazmin borcu kalmadığını ileri sürmüştür. Davacı, ibranamenin “karşılıksız” olduğundan hükümsüzlüğünü savunmuştur. Mahkeme, KTK.’nun 111.maddesiyle getirilen ve yukarda anılan kuralı gözetmeden ibranameyi esas alarak davanın reddine karar vermiştir. Davacı, ibranamenin hükümsüz olduğunu ileri sürdüğüne göre, bu savunmanın KTK. 111.maddesinde gösterilen kuralların ışığı altında incelenmesi gerekirdi. İbramenin iptali için ayrı bir davanın açılması da gerekmez.

Davalının dayandığı ibranamede, davacıya bir ödeme yapılmamıştır. Anılan 111.maddeye göre, hukuki sorumluluğun tek taraflı bir ibranameyle ortadan kaldırılması olanağı olmadığından ibraname hükümsüz sayılmalıdır. Bir ödeme yapıldığı kanıtlanırsa, bunun davalının sorumlu olacağı tazminat miktarı içinde “yetersiz olup olmadığı” değerlendirilmelidir. Bu yolda bir değerlendirme yapılırken KTK’nun 85/1.maddesinde getirilen sorumluluğun ağırlaştırılmış bir objektif sorumluluk olduğu, bu sorumluluğa ilişkin anlaşmaları geçersiz sayan veya iptal olanağı getiren 111.maddenin zarar görenleri büyük ölçüde koruma amacı da gözetilmelidir .O halde mahkemenin 2918 sayılı Kanunla getirilen kuralları gözetmeden hüküm kurması usul ve yasaya aykırı olmuştur.

4.HD. 20.12.1988, 8360-10940 (YKD. 1989/4-487)

- Yolcunun, araç işleticisi taşımacı ile yaptığı anlaşma, 2918 sayılı Yasa’nın 111.maddesine göre geçersiz ise, yolcunun tazminat davasının esastan incelenmesi gerekir.**

Davacı yolcu, trafik kazası sonucu yolcu olduğu araçta yaralandığını ve davalı ise ibraname düzenlendiğini öne sürmüş ve ibraname nedeniyle davanın reddine ilişkin karar, davacı tarafça temyiz edilmiştir. 2918 sayılı Yasa’nın 111 nci maddesine göre, bu yasa da öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersiz olup, tazminat miktarlarına ilişkin bulunup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar, yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilirler. Davacının dayanmış olduğu hukuki nedenler, açıklanan bu kural çerçevesinde incelendiğinde, hiçbir tazminat miktarını içermeyen bu anlaşmanın geçersizliğinin kabulü ile davacının iddialarının incelenmesi ve sonucu çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiş ve yerel mahkeme kararının bozulması gerekmiştir.

11.HD. 12.12.1994, 5737-9595

İbra belgesiyle bir ödeme yapılmışsa, bu belge “makbuz” niteliğinde sayılmalıdır.

Dava, trafik kazası nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, davacıların davalıyı ibra ettikleri gerekçesiyle dava reddedilmiştir. Kararı davacılar temyiz etmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'nın 111.maddesine göre, bu yasada öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersizdir. Somut olay, ölümlü trafik kazası olup, bu kaza nedeniyle işletenin ve sürücünün hukuki sorumluluklarının anılan yasa gereği varolduğu açıktır. Belirtilen düzenleme gereğince, davalı tarafından sunulan “ibra” belgesinin davalının hukuki sorumluluğunu tamamen ortadan kaldırmayacağı, ancak bu belge ile bir ödeme yapılmış ise “makbuz” niteliğinde sayılacağı kabul edilerek, varılacak uygun sonuç çerçevesinde karar verilmesi gerekirken, mahkemece davanın reddedilmesi bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.14.04.2003, E.2002/14131 K.2003/4629 (Kazancı Yazılım)

1. **Feragat adı altında verilen belge “makbuz” olarak değerlendirilmelidir.**
2. **Senetle veya diğer yollardan alınan miktarlar, gerçekleşen zarardan düşülmelidir.**

Davacı, davalının kullandığı traktörün çarpması sonucu yaralanması nedeniyle tazminat istemiştir. Davalı savunmasında, davacının el yazısı ile yazıp kendisine verdiği belgeyi ibraz edip, dava açılmadan önce tazminat hakkında “feragat” eden davacının açtığı davanın reddini istemiştir.

Davalı tarafından davanın reddine gerekçe yapılan belge 2918 sayılı KTK. 111.maddesinde de ifade edildiği gibi “makbuz” olarak değerlendirilerek, davacının zararı belirlenmeli, senetle veya diğer yollardan alınan miktarlar gerçekleşen zarardan düşülmelidir. Açıklanan bu yön gözetilmeden davanın reddine karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

4.HD. 24.05.1999, 3059-4741

1. **İbra belgesi “makbuz” olarak değerlendirilmelidir.**
2. **Tazminat hesaplanarak davalının yaptığı ödeme düşülmelidir.**

Trafik kazasında davacının desteği ölmüş, davalı aynı gün tutuklanmıştır. Tutuklamayı takiben davacı tarafından Asliye Ceza Mahkemesine verilen dilekçe incelendiğinde davacının ceza kovuşturmasına ilişkin olarak şikâyetinin olmadığını bildirdiği ve fakat davalıdan aldığı 90.000.000 lira dışında gerekirse fazlaya ilişkin istemi ile ilgili olarak dava açacağını beyan ettiği ve bu beyanının hakim tarafından dilekçesi altına yazılarak davacı ve davalı vekiline imzalatıldığı görülmektedir. Bunun dışında davacı ve dava dışı kişilerin imzasını taşıyan “ibra” yazısındaki beyanlar da aynı niteliktedir. Anılan dilekçeler “makbuz” niteliğinde olup, KTK. 111.maddesine göre sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersiz olduğundan davanın reddini gerektirici nitelikte değildir.

O halde, mahkemece yapılacak iş, davacı babanın hak kazandığı destekten yoksun kalma tazminatını belirleyerek, olaya uygun bir miktar manevi tazminat da takdir edilerek, davalının yaptığı ödeme düşülerek karar vermekten ibarettir. Açıklanan bu yönler gözetilmeden hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.

4.HD.27.05.1999, 3367-4975

Sıkıntı içerisinde verilen belge, bağımsız irade ürünü olmadığı gibi, KTK.111.maddesine göre de geçersizdir.

Davacılar Fatma, ölüm olayından iki gün sonra davacı Zeki'yi dünyaya getirmiş ve doğumdan kısa bir süre sonra davalıya haklarını aldığını bildirerek “davacı olmayacağı yolunda” bir belge vermiştir. Yerel mahkeme bu belgeye dayanarak davayı reddetmiştir.

Bir kere, ölüm ve doğum olayının hemen ardından “sıkıntı içerisinde” verilen belge, bağımsız irade ürünü olarak yorumlanamaz. Böyle olmasa bile KTK 111 maddesi, önceki yasa zamanındaki yargısal kararların yasalaşması biçiminde bu tür anlaşmaların geçersizliğini hüküm altına almıştır. Anılan yön gözetilmeden belgeye dayanılarak davanın reddedilmesi bozmayı gerektirmiştir.

4.HD. 18.04.1996, 3344-3297

1. **Tedavi giderleri için verilen ibraname, sonradan ortaya çıkan kalıcı sakatlığı kapsamaz.**
2. **İbranamele manevi tazminat ödendiği yazılı olsa bile, sonradan ortaya çıkan “kalıcı sakatlık” için ayrıca manevi tazminat istenebilir.**

Taraflar arasında düzenlenen “tarihsiz ibraname”de davacının yaralanması nedeniyle hastane, ilaç, tedavi, bakım ve ikamet giderlerinin karşılandığından bahisle davacının davalıyı ibra ettiği anlaşılmakta olup, ibranın bu kalem isteklerle sınırlı olduğu, olay nedeniyle sakat kalması sonucu uğranılan sürekli iş göremezlik tazminatını kapsamadığının kabulü gerekir. Davacının işbu

davada, sürekli iş göremezlik tazminatı istediği gözetilerek, davanın esasına girilmek ve öte yandan ibranamede manevi tazminat alındığı anlaşılacakla birlikte, bu durumun 2918 sayılı Yasanın 111.maddesi hükmü dikkate alınıp, manevi tazminat istemi de değerlendirilerek varılacak sonuca göre karar verilmesi gerekir.

19.HD. 31.01.1996, 5436-768

KTK m.111/2'ye göre, ibranamede yetersizlik veya fahişlik açıkça belli ise, ayrıca iradeyi sakatlayan bir halin araştırılmasına gerek yoktur.

Dava, 2918 sayılı KTK 111 maddesi uyarınca ibranamenin iptali ile aradaki farkın olay tarihinden başlayarak ticari faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesine ilişkindir. Mahkemece, davacının davalı tarafından ödenen bir miktar para karşılığı ibraname verdiği, bu ibranamede iradeyi fesada uğratan bir halin varlığının ileri sürülmediği gibi, olayda bu tazminat miktarının açıkça yetersiz olduğundan söz edilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

KTK 111/2.maddesi, anlaşma iptali için zarar görene "yetersizlik", zarar verene "fahişlik" iddiası ile iptal hakkı tanımış, iptal sebebi olarak da objektif bir unsur olarak bu yetersizliğin veya fahişliğin "açıkça belli olması" hali kabul edilmiştir.

Bu durumdan da anlaşılacağı gibi, maddede gabini düzenleyen BK. 21.maddesinde öngörülen (zarar görenin parasal sıkıntı içinde olması veya saflığından, bilgisizliğinden, deneyimsizliğinden yararlanılmış bulunması) gibi halleri aramamış, subjektif unsurlara yer verilmemiştir. Öğretide ve Yargıtay uygulamasında da bu hususlar benimsenmiştir.

4.HD.16.01.1989, 5223-8806

1. Feragatnamenin KTK.111/2'ye göre geçersizliğinin belirlenmesi yeterli olup, ayrıca iptal davası açılmasına gerek yoktur.

2. İstek kalemleri farklı ise, feragatname yalnızca o istek kalemi için geçerlidir.

Feragatnamenin düzenlenmesinden itibaren iki yıl geçmeden tazminat davası açıldığına göre, feragatnameyi veren davacının KTK 111/2.maddesinde belirtilen geçersizlik iddiasını ileri sürmesi yeterli olup, ayrıca iptal davası açılmasına gerek yoktur. Feragatnamede tazminat olarak belli bir meblâğın ödendiği belirtilmemiş olması, davacılar vekilinin feragatname karşılığı kendilerine yalnızca cenaze gideri ödendiğini açıklaması karşısında, davalı tarafın ödemenin daha yüksek miktarda yapıldığına ilişkin bir delil getirmemesine, davada cenaze giderleri de istenmemesine ve bu zarar kalemiyle ilgili miktarın da destek tazminatından düşülmesi gerekmemesine göre, davalı vekilinin karar düzeltme isteminin reddi gerekmiştir.

11.HD. 29.02.1994, 103-1464

İbranamenin düzenlendiği tarihten iki yıl içinde dava açıldığına göre, davacı bu ibraname ile bağlı kalmak istemediğini açıklamış demektir.

Trafik olayından beş gün sonra bu olayla ilgili olarak ibraname düzenlenmiş ve bu ibranameden itibaren iki yıl içinde tazminat davası açılmıştır. Bu durumda, davacı yolcu, ibranameye itiraz etmiş demektir. Bu nedenle davanın incelenerek esas hakkında karar verilmesi gerekir.

11.HD. 07.10.1993, 4680-6277

Sigortadan para alırken ibraname veren davacının, zararın kalan bölümünü işletenden ve sürücüden isteme hakkı vardır. Tüm sorumluları ibra ettiği düşüncesi yanlıştır.

Davacı, sigortadan aldığı bedel karşılığı verdiği ibranamede, gerek sigorta şirketini gerekse araç sahibini ve sürücüyü ibra ettiğini açıklamıştır. Mahkeme bu ibra karşılığı davanın reddine karar vermiştir.

Davacının ibra ile gerçek amacı, sigorta şirketini ibra etmek olduğundan, sigorta haddine kadar para alırken verdiği ibra ile zararın geri kalan bölümünden vazgeçtiğini sigorta şirketine karşı açıklaması düşünülemeyeceği gibi, bu yolda irade açıkladığı da kabul edilemez. Bu nedenle davacı, sigorta haddi dışında kalan zararlarını davalı işletenden istemekte haklıdır. O halde tüm deliller toplanarak karar verilmesi gerekirken ibranameye dayanılarak davanın reddi yanlıştır.

4.HD. 06.11.1989, 9496-8440

Sigorta şirketlerinin düzenleyip imzalattıkları “geniş kapsamlı” ibranameler, yalnızca sigorta güvencesi ile sınırlı olarak geçerli olup, zarar görenin, işleten ve sürücüden zararın kalan bölümünü isteme hakkını ortadan kaldırmaz.

Uygulamada sigorta şirketlerinin aldıkları geniş kapsamlı ibranamelerin amacı sigorta şirketini ibradır. Bu nedenle sigortacının ödediği miktar ile sigorta güvencesi altına alınan zarar kalemleri sınırlıdır. Sigorta ibranamesinde motorlu araç sürücüsünün veya işletenin tüm borçlarının ibra edilmiş olduğu şeklindeki sözlerin üçüncü kişiler için etkili olmadığı gibi, değer kaybı, işten kalma ve manevi tazminatlar da sigorta teminatı içinde olmadığından, bunlara ilişkin verilen ibranın sigorta şirketinin sorumluluğu kapsamına etkisi bulunmamaktadır.

4.HD. 06.05.1985, 202-1846

Sigortadan alınan paranın yetersiz olup olmadığının, maddi zararın miktarı, niteliği, kusur oranlarına göre bilirkişi incelemesi yaptırılarak belirlenmesi gerekirken, ibranameye dayanılarak reddedilmesi doğru değildir.

Davacı, sigorta şirketinden bir miktar para alarak davalının poliçeden doğan sorumluluğunu ibra etmişse de, daha sonra açtığı davada, kazadan doğan maddi zararının fazla olduğunu ileri sürerek bunun tazminini istemiştir. Mahkeme, davacının delilleri toplanarak kazadan dolayı uğradığı maddi zararın miktarı, niteliği ve kusur oranlarına göre ibraname karşılığı alınan bedelin KTK.’nun 111/2.maddesi uyarınca yetersiz veya fahiş olup olmadığı bilirkişi incelemesi de yaptırılarak belirlenmesi gerekirken, geçerliği araştırılmadan ibranameye dayalı olarak davacının maddi tazminat isteminin reddi doğru görülmemiş, kararın bu nedenle davacı yararına bozulması gerekmiştir.

11.HD. 02.10.2003, 2275-8707

Sigorta şirketinin ödediği miktar ile ödenmesi gereken gerçek miktar arasında aşırı bir fark bulunup bulunmadığının, ödeme tarihindeki verilere göre belirlenmesi gerekir.

BK.nun 113 üncü maddesine göre, ödeme ile borç düşer. Bu durumda, davalı sigorta şirketinin “ödeme yaptığı tarihe göre” davacıların yoksun kaldığı destek miktarı belirlenerek ödenen miktar ile ödenmesi gereken miktar arasında aşırı bir fark tespit edildiği takdirde, KTK.’nun 111/2.maddesine gereğince ibranamenin geçerliğinin değerlendirilmesi gerekir iken, rapor tarihindeki asgari ücretin hesaplamaya esas alınması doğru görülmemiştir.

11.HD.05.11.2002, 10293-10022

Trafik Kanunu’nun 111.maddesi dikkate alınmadan, davalı tarafça sunulan tarihsiz ve miktarı belirsiz ibraname başlıklı belgeye dayanılarak davanın reddedilmiş olması yasaya aykırıdır.

Dava, trafik kazası nedeniyle uğranılan zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece, davalı tarafın dayandığı tarihsiz ve ödeme miktarı belirsiz “ibraname” başlıklı belgeye dayanılarak dava reddedilmiştir. Oysa, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun sorumluluğa ilişkin anlaşmalar başlıklı 111.maddesine göre, kanunda öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersizdir ve tazminat miktarına ilişkin olup da yetersiz veya fahiş olduğu “açıkça belli olan” anlaşmalar veya uzlaşmalar, yapıldıkları tarihten başlayarak “iki yıl içinde” iptal edilebilir. Mahkemenin bu yasa hükmünü gözeterek davada dayanılan belgeyi değerlendirip bir karar vermesi gerekirken yazılı gerekçe ile davayı reddetmesi yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4.HD. 27.11.1997, 6762-11208

Davacının, sigorta haddine kadar para alırken verdiği ibraname ile zararın geri kalan bölümünden vazgeçtiği sonucu çıkarılamaz. Bu nedenle, sigorta haddi dışında kalan zararını, zarar verenlerden isteyebilir.

Sigorta şirketine verilen ibranamedeki irade açıklaması, hem sigortacı hem de tazminat borçlusu yönünden ancak sigorta kapsamı ile sınırlı olmak üzere sonuç doğurur. Sigorta haddini aşan tutar için ise, herhangi hukuksal bir sonuç doğurması söz konusu olamaz. Zira, ibra iradesi yöneltilmiş olan sigorta şirketi, tazminat alacaklısı davacıya karşı poliçede yazılı miktardan daha fazla ödeme borcu altında olmadığından, fazlaya ilişkin ibra gereksiz bir işlemdir. Davacının gerçek amacı, sigorta şirketini ibra etmek olduğundan, sigorta haddine kadar para alırken verdiği ibraname ile zararın geri kalan bölümünden vazgeçtiği sonucu çıkarılamaz. Bu nedenle, sigorta haddi dışında kalan zararını, zarar verenlerden isteyebilir. Yani, trafik sigortacısının ödediği kısmı aşan zararını, zarar verenlerden istemesi mümkündür.

11.HD. 18.03.2002, E.2001/10132 K. 2002/2467

II-YETERSİZ ÖDEMELERİN TAZMİNATTAN İNDİRİMİNE İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.03.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı son kararının ilgili bölümleri:

Özet: Sigorta şirketi tarafından davacılara **ödemelerin yapıldığı günler ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede**, sigorta şirketinden alınan paranın getirisinin **yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip** belirlenmesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte, **hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmek suretiyle** bulunacak miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesinden ibarettir.

Kararın ilgili bölümü:

Dava, davacıların desteğinin (çocuklarının ve kardeşinin) ölümüyle sonuçlanan trafik kazası nedenine dayalı maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkindir. Bu tür davalarda destek tazminatı hesabı özellikli bir yöntemle yapılmakta ve faraziyeye dayanan bu hesaplama, sürekli tartışmalara yol açmaktadır. Bu tartışmaların bir bölümünü de olay sonrası mağdurlara yapılan ödemeler ve anlaşmalar oluşturmaktadır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 111.maddesi hükmüyle bu sorun çözümlenmiştir. Anılan madde hükmüne göre:

"Bu kanunla öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersizdir. Tazminat miktarlarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar yapıldıkları tarihten itibaren başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir."

Bu yolda düzenlenen ibranameler ve sözleşmeler, hukuki sorumluluk ve tazminat miktarı bakımından istenilen sonuçları doğurma özellik ve niteliğinden yoksunsa da, hemen ödenen paraların akıbeti önem kazanmaktadır. Özellikle destek tazminatı saptamalarında ödemelerin konumunun ne olacağı; bir başka anlatımla da genellikle birkaç yıl süren yargılama sürecinin sonlarına doğru yapılan destek tazminatı miktarlarının belirlenmesinden sonra, yıllar önce gerçekleşen ödemelerin aynen mi düşüleceği; yoksa uyarla yoluna mı gidileceği sorularının cevaplandırılması gerekmektedir.

Yerel mahkemenin kararı, olay sonrası ne miktar para ödendi ise çok sonraları yapılan hesaplamada çıkan miktardan güncelleme yapılmaksızın düşülebileceği yönündedir. Bu gerekçe "zarar haksız eylemden kaynaklandığından tazminat haksız eylemin vuku bulduğu tarihte muaccel hale gelmektedir. O halde, davalı tarafından ödenen miktarın zarardan mahsubunun olay tarihine göre yapılması yani faizin düşülmemesi gerekir." şeklindeki düşüncenin yansımalarıdır.

Bu yöntem, adalet ve hakkaniyet duygularını incittiği gibi borcunu hemen ödemeye çalışanların üzerinde de olumsuz etki yapmaktadır.

Bunu bir örnekle anlatmak gerekirse; 1995 yılında meydana gelen trafik kazasından dolayı, fail mağdurlara beş milyar lira destek tazminatı ödemiş; daha sonra, mağdurlar bir dava ile destekten yoksun kalma nedeniyle maddi tazminat istemişlerse, yargılama sırasında, 1999 yılı içinde yapılan tazminat hesaplamasında tazminat miktarı yirmi milyar lirayı bulur ki, ileri tarihlerde yapılan hesaplama mutlaka yüksek miktarlara ulaşmaktadır. Oysa 1995 yılı içinde hesaplama yapılabilsen, mağdurların hak edebilecekleri para belki de beş milyar veya biraz fazlası olacaktı. Şimdi, tazminat sorumlusu ya da sorumlularının, 1995 yılında beş milyar lira ödemekle tazminat yükümlülüğünden kurtulup kurtulmadıkları ve yerel mahkemenin düşüncesi gibi (20-5=15) hesabıyla onbeş milyar lira borçlu mu olduklarına bakmak gerekir. Elbette zarar, haksız eylem tarihinde gerçekleşmiştir. Kural olarak da o tarihe göre tazminat hesap edilir ve buna faiz de yürütülür. Ne var ki, yapılan ödeme varsa bu ödemenin hangi tarihe göre mahsup edileceğinin; mahsubun, ödeme tarihine mi, yoksa yıllar sonra faraziyeye dayanan bir hesaplama ile karar tarihine göre mi yapılacağıın tespiti büyük önem taşımaktadır.

Yıllar önce yapılan ödemenin, daha sonraki bir tarihte yine aynı miktarda düşülecek olması, toplumda uzlaşmaları yok eder; dava aç-al parayı savunmasına prim vermiş olur. Hukuk, borcunu kısmen ya da tümüyle ödeyenleri, iyi niyetlileri, pişman etme aracı olamaz. Kaldı ki, yukarıdaki örnekteki gibi, tazminat yükümlüsünce ödenmesi gereken paralar ödenmeyip dava sonuçları beklenseydi; ödenen miktarlar en azından kendisi kadar faiz getirir, tazminat sorumlusu da karlı çıkardı.

Hukuk Genel Kurulundaki tartışmalarda bu gerekçeler ile olayda, sigorta şirketinin yaptığı ödemelerin, daha sonra alınan bilirkişi raporunda dikkate alınarak güncelleme yapılması gerektiği görüşü çoğunluk tarafından kabul edilmiş; güncellenmenin nasıl ve hangi yöntemle yapılması gerektiği konusu tartışılmış, ancak azınlıkta kalan bazı üyeler tarafından, bu husus yerel mahkeme ile Özel Daire arasında uyumsuzluk konusu yapılmadığından, Hukuk Genel Kurulu önüne uyumsuzluk konusu olarak gelmediği,

dolayısı ile Hukuk Genel Kurulunda güncellemenin nasıl formüle edilmesi gerektiği hususunun tartışılmayacağı görüşü ileri sürülmüş; bu husus Hukuk Genel Kurul'ca usulü bir ön sorun olarak tartışılmıştır.

Hukuk Genel Kurulunun bir görevinin de mahkemelere yol göstermek ve uygulama birliği sağlamak olduğu, azınlık görüşünün kabul edilmesi durumunda uyuşmazlığın tam olarak çözümlenmemiş olup müphem kalan hususların, belirsizliklere sebebiyet vereceği gerekçeleri ile, güncellemenin şekli ve formülünün de Hukuk Genel Kurulunda tartışılarak, karara bağlanması gerektiği çoğunluk tarafından kabul edilmiştir. Usule ilişkin bu ön sorun aşıldıktan sonra işin esasının incelenmesine geçilmiştir.

İşin esasına gelince:

Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında, iki türlü güncelleme yöntemi ileri sürülmüş ve bu iki görüş tartışılarak karara bağlanmıştır.

Birinci güncelleme yöntemi: **Özel Daire bozma kararında da belirtildiği gibi, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemelere bilirkişi rapor tarihine kadar yasal faiz işletilmek suretiyle bulunacak tazminat miktarından sigorta şirketi tarafından yapılan bu ödeme ile birlikte işletilen yasal faiz tutarının da düşülmesi suretiyle bulunacak miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatı verilmesi şeklinde formüle edilmiştir.**

İkinci güncelleme yöntemi ise: **Sigorta şirketinin yapmış olduğu ödeme tarihi itibari ile ayrıca zararın miktarının da hesaplanması, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemelerin toplam zarar miktarına yüzde olarak oranının bulunması -eğer ödeme zararın tamamını karşılıyor ise davanın reddedilmesi-, ödeme zararın tamamını karşılamıyor ise, mahkeme kararına en yakın tarihte alınan bilirkişi rapor tarihi itibari ile de toplam zarar miktarı hesaplanmak suretiyle, bulunacak toplam tazminat miktarından, sigortanın ödediği miktarın oran olarak (yüzde olarak) düşüldükten sonra bakiye kalan miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesi gerektiği şeklinde formüle edilmiştir.**

Bahsedilen bu iki güncelleme formülü üzerinde yapılan tartışmalar sonucunda **birinci güncelleme yönteminin uygulanması gerektiği, çoğunluk tarafından kabul edilmiştir.**

Öyleyse yerel mahkemece yapılacak iş; **sigorta şirketi tarafından davacılar a ödemelerin yapıldığı günler ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisinin yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip belirlenmesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte, hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmek suretiyle bulunacak miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesinden ibarettir.**

Hal böyle olunca, yerel mahkemece sigorta şirketi tarafından yapılan ödemenin yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip belirlenmemesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından bu miktarın indirilmemiş olması da ayrı bir bozma nedenidir. O halde, yukarıda açıklanan gerekçelerle usul ve yasaya aykırı bulunan direnme kararının bozulması gerekir.

HGK.14.03.2012, E.2011/4-824 K.2012/134

ÖZEL DAİRE KARARLARI :

Özet: Sigorta şirketi tarafından yapılan ödemeyi destekten yoksun kalma tazminatı hesabı yapılmadan önce alan davacılar, hesap tarihine kadar geçen süre nedeni ile aldıkları paranın yasal faizi kadar kazanım elde etmişlerdir. Oysa destekten yoksun kalma tazminatı bu hesaplamanın yapıldığı gündeki verilere göre tespit edilmelidir.

Zarar ve zararın denkleştirilmesi ilkesi gereğince, davacılar a yapılan sigorta ödemesinin, ödeme günü ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplandığı güne kadar geçen süredeki işlemiş yasal faizi de hesaplanarak, ödeme tutarı ile birlikte hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmesi gerekir.

Karar : Davacılar vekili dava dilekçesiyle, davalı tarafa Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasıyla sigortalı araç sürücüsünün kusurlu hareketi ile meydana gelen kazada desteklerinin öldüğünü açıklayıp, fazlaya dair haklarını saklı tutarak davacı Cumali için 5.618,25 TL, Selma için 8.871,69 TL destekten yoksun kalma tazminatının temerrüt tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı sigorta savunma ve toplanan kanıtlara göre; davanın kabulü ile, davanın kabulü ile, davacı cumali için 5.618,25 TL, Selma için 8.871,69 TL olmak üzere toplam 14.489,94 TL tazminatın davacı Selma için dava dilekçesinde talep edilen 4.000 TL ve cumali için talep edilen 3.500 TL den toplam 7.500 TL'sine dava tarihi olan 07.04.2009 tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte alınarak davacılar ayrı ayrı verilmesine, ıslah edilen taleple ilgili açıkça ıslah dilekçesinde faiz talebinde bulunulmadığından, kalan kısma yönelik olarak faiz yönünde hüküm tesisine yer olmadığına karar verilmiş, hüküm davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, trafik kazasından kaynaklanan destekten yoksun kalma tazminatı istemine ilişkindir. Mahkemece hükme esas alınan 11.01.2010 tarihli bilirkişi raporunda davalı tarafından 25.02.2009 tarihinde davacı baba için ödenen 10.594,60 TL ile anne için ödenen 9.471,05 TL destekten yoksun kalma tazminatı güncelleme yapılmadan hesaplanan tazminattan mahsup edilmiştir.

Sigorta şirketi tarafından yapılan ödemeyi destekten yoksun kalma tazminatı hesabı yapılmadan önce alan davacılar, hesap tarihine kadar geçen süre nedeni ile aldıkları paranın yasal faizi kadar kazanım elde etmişlerdir. Oysa destekten yoksun kalma tazminatı bu hesaplamanın yapıldığı gündeki verilere göre hesaplanmalıdır.

Zarar ve yararın denkleştirilmesi ilkesi gereğince, davacılar yapılan sigorta ödemesinin, ödeme günü ile destekten yoksun kalma tazminatının hesaplandığı güne kadar geçen süredeki işlemiş yasal faizi de hesaplanarak, ödeme tutarı ile birlikte hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatından indirilmesi gerekir. Yerel mahkemece açıklanan yönler gözetilmeden yazılı biçimde karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun görülmediğinden kararın bozulması gerekmektedir.

17.HD. 23.09.2010, E.2010/5025 K.2010/7268

Özet : Davalı araç sigortasından davacılar yapılan ödeme tarihi 25/12/2001 olup hükme dayanak yapılan hesap rapor tarihi ise 15/11/2005'tir. Şu durumda sigorta ödemesi hesaptan çok önce olup ödeme tarihinden hesap tarihine kadar işlemiş yasal faizi ile birlikte hesaplanan destek tazminat miktarlarından düşülmelidir. Mahkemenin bu yönü gözetmeden sigorta ödemesinin infazda dikkate alınmasına şeklinde karar vermesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

Karar : Dava, trafik kazasından kaynaklanan desteğin ölümü nedeniyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece istem kısmen kabul edilmiş, karar davalılardan Taci Tosun tarafından temyiz edilmiştir.

Davacılarından ölenin anne ve babası olan Harun Karaca ve Nermin Karaca asıl ve birleşen davada çocuklarının ölümünden dolayı destekten yoksun kalma tazminatı istemişlerdir. Mahkemece, hükme dayanak yapılan 15/11/2005 tarihli hesap raporunda hesaplanan destekten yoksun kalma tazminat miktarlarına hükmedilmiştir. Davacı anne babaya İsviçre Sigorta A.Ş tarafından 25/12/2001 tarihinde toplam 4.080 YTL ödeme yapıldığı bildirilmiştir. Mahkemece sigorta ödemesinin infazda dikkate alınmasına karar verilmiştir.

Davalı araç sigortasından davacılar yapılan ödeme tarihi 25/12/2001 olup hükme dayanak yapılan hesap rapor tarihi ise 15/11/2005'tir. Şu durumda sigorta ödemesi hesaptan çok önce olup ödeme tarihinden hesap tarihine kadar işlemiş yasal faizi ile birlikte hesaplanan destek tazminat miktarlarından düşülmelidir. Mahkemenin bu yönü gözetmeden sigorta ödemesinin infazda dikkate alınmasına şeklinde karar vermesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.17.11.2008, E.2008/12400 K.2008/14221

KARŞI OY :

Davacıların desteği trafik kazasında ölmüştür. Davacılar, anne ve baba desteğin yardımından mahrum kalmışlardır.

Haksız fiillerde, zarar görenin mal varlığındaki azalma, haksız fiilin işlendiği anda oluşmuştur. Zarar verenin tazminat sorumluluğu da bu tarihte başlar. Olay tarihi itibarıyla tazminatın ödenmesi yasal zorunluluktur. Tazminatın ödenmemesi durumunda tazminat sorumlusu temerrüde düşer. Olay tarihi itibarıyla mal varlığında azalma meydana gelen ve haksızlığa uğrayan tarafın, zararın sonraki tarihler itibarıyla giderilmesi, haksız fiil sorumlusunun nedensiz zenginleşmesine neden olur.

Haksız fiilde bulunan kişinin kısmi ödemede bulunması onun, zarar görenlerin acılarını tamamen giderdiği sonucunu doğurmaz. Ancak zarar olay tarihi itibarıyla tamamen giderilmesi durumunda bu düşünce kabul edilebilir. Bu tür olaylarda, yasalara aykırı hareket eden haksız fiil faillerine, yeni bir suç işlemeye teşvik edecek şekilde hareket edilmemelidir. Zarar görenin olay tarihi

itibariyle yaşamaya başladığı ve yaşamı boyunca çekeceği acıyı hukukçuların görmesi gerekir. Yasalarda suçluyu koruyan haksız fiil mağduruna hukuk yoluyla ikinci bir acı verecek bir hüküm de yoktur.

Uygulamada bu husus gözden kaçırılmakta, tüm tazminatlarda, faili koruyan kararlar çıkmaktadır. Kamuoyu bu tür kararlardan rahatsızlık duymakta ve yargıya güven sarsılmaktadır. Suçlunun korunduğu kanaati kamu oyununda oluşmaktadır. Bu durum yargı için acı vericidir. Hukukçular, uygulayıcılar bu hususta çok dikkatli olmak zorundadırlar. Yasa koyucu zarar görenin zararlarının artmasına neden olacak hükümlerin yasalarda yer almasını da kabul etmez.

Somut olayda; davacı anne ve baba destekten yoksun kalmışlardır. Olaydan sonra zararın bir bölümünün sigorta tarafından ödenmesi ödenen bu bölümün ödeme tarihinde paranın alım gücüne faizi ile birlikte uyarlanması doğru değildir. Davalılar, yapılan bu ödeme ile o miktardaki borçlarından kurtulmuşlardır. Tazminattan ancak bu miktarın indirimi yapılabilir. Tazminatın olay tarihinde tam ödenmemesinde davacıların sorumluluğunda yoktur. Bu kararla haksız fiilde bulunan davalı korunmuştur. Davacılar ise; hukuk eliyle ikinci defa zarara uğratılmışlardır. Acılarının artmasına neden olunmuştur. Hesaplanan, tazminat tutarından yapılması gereken indirimler adaletli olmalıdır. Çoğunluğun bozma gerekçesi yukarıda anlatılan nedenlerle doğru değildir. Bu şekilde indirim için yasalarda hükümde bulunmadığına göre bozma gerekçesine katılmıyorum. Mahkemece tüm bu olgular dikkate alınmıştır. Mahkeme kararı doğrudur. Karar onanmalıdır.

Anlatılan nedenlerle kararın 2. bendindeki bozma gerekçesine katılmıyorum.

Üye Mehmet Uyumaz

Özet: Dava, trafik kazasından kaynaklanan yaralanma nedeniyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece hükme dayanak yapılan hesap raporunda daimi iş gücü kaybı tazminatı hesap tarihindeki verilere göre hesaplanmış ve davalının araç sigortası olan Ak Sigorta tarafından davacıya ödenen miktar düşülmeden hüküm altına alınan miktar bulunmuştur. Oysa sigorta ödemesinin yapıldığı tarihten hesap rapor tarihine kadar işlemiş yasal faizi de hesaplattırılıp sigorta ödemesinin işlemiş yasal faizi ile birlikte hesaplanan destek tazminatından düşülmesi gerekir.

Karar : Dava, trafik kazasından kaynaklanan yaralanma nedeniyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece istem kısmen kabul edilmiş, karar davalı tarafından temyiz edilmiştir.

Mahkemece hükme dayanak yapılan hesap raporunda daimi iş gücü kaybı tazminatı hesap tarihindeki verilere göre hesaplanmış ve davalının araç sigortası olan Ak Sigorta tarafından 10.05.2000 tarihinde davacıya ödenen miktar düşülmeden hüküm altına alınan miktar bulunmuştur. Oysa sigorta ödemesinin yapıldığı tarihten hesap rapor tarihine kadar işlemiş yasal faizi de hesaplattırılıp sigorta ödemesinin işlemiş yasal faizi ile birlikte hesaplanan destek tazminatından düşülmesi gerekir.

Anılan yön gözetilmeden verilen karar usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.11.2008, E.2008/2399 K.2008/14588

Özet : Dava, trafik kazası sonucu meydana gelen ölüm nedeniyle maddi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece yapılacak iş, davalının yapmış olduğu ödemenin güncellenmesinin, davacılar ödendiği tarihten rapor tarihine kadar geçen sürede işleyecek yasal faizinin işletilmesi şeklinde hesaplanması ve elde edilen rakamın davacıların destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesidir. Aynı şekilde İçişleri Bakanlığı tarafından 2330 Sayılı Kanun gereği davacılar yapılan ve rücuya tabi olan ödemelerin de aynı yöntemle hesaplanarak destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesi gerekmektedir.

Karar: Dava, trafik kazası sonucu meydana gelen ölüm nedeniyle maddi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacılar tarafından temyiz edilmiştir.

Davalı sürücü, kullandığı araç ile görüş mesafesinde ve seyir istikametinde bulunan ve yolun karşısına geçmek isteyen davacıların desteğine çarparak ölümüne neden olmuştur.

Mahkemece, dava dışı Esnaf ve Sanatkarlar Vakfınca bu kaza nedeniyle davacılar ödenen 20.000 YTL'nin güncellenmiş halinin talep edilen maddi tazminat miktarlarını geçmiş olduğu gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir. Dosya içeriğinden Esnaf ve Sanatkarlar Vakfı tarafından 10.11.1998 tarihinde ödenen 20.000 YTL'nin 6.000 YTL'sinin davalı tarafından diğer bölümünün de bir kısım oda üyeleri tarafından yapılan şartlı bağışlarla ödendiği anlaşılmaktadır. Yapılan ödemelerin bir kısmının davalı dışındaki üyeler tarafından yapılan bağışlardan karşılanmış

olması nedeni ile bu ödemenin tamamının davalının maddi tazminat yükümlülüğüne etki edeceğinin kabulü doğru değildir.

Mahkemece yapılacak iş, davalının yapmış olduğu 6.000 YTL'nin güncellenmesinin, davacılara ödendiği tarihten rapor tarihine kadar geçen sürede işleyecek yasal faizinin işletilmesi şeklinde hesaplanması ve elde edilen rakamın davacıların destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesidir. Aynı şekilde İçişleri Bakanlığı tarafından 2330 Sayılı Kanun gereği davacılara yapılan ve rücuya tabi olan ödemelerin de aynı yöntemle hesaplanarak destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesi gerekmektedir. Açıklanan ilkelere aykırı olarak ulaşılan sonuç doğru görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.15.04.2008, E.2007/6368 K.2008/5284

KARŞI OY :

Dava, trafik kazası sonucu meydana gelen destek ölümü nedeniyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkeme davanın reddine karar vermiştir. Karar davacılar tarafından temyiz edilmiştir. Kararın Daire tarafından bozulmasına karar verilmiştir. Bozma kararının (2) nolu bendindeki olaydan sonra davalılar tarafından davacılara ödenen zararın bir bölümü için hüküm tarihindeki paranın satın alım gücüne uyarlanması ile ilgili çoğunluğun bozma gerekçesine katılmıyorum. Şöyle ki;

Haksız fiillerde; zarar görenin mal varlığındaki azalma haksız fiilin işlendiği anda oluşmuştur. Haksız fiil sorumlusunun sorumluluğu bu tarihte başlar. Olay tarihi itibarıyla tazminatının tamamının ödenmesi yasal zorunluluktur. Tazminatın olay tarihi itibarıyla ödenmemesi durumunda tazminat sorumlusu temerrüde düşer. Olay tarihi itibarıyla malvarlığında azalma meydana gelen ve haksızlığa uğrayan tarafın zararının sonraki tarihler itibarıyla giderilmesi haksız fiil sorumlusunun nedensiz zenginleşmesine neden olur. Haksız fiilde bulunan kişinin kısmi ödemede bulunması onun zarar görenlerin acılarını tamamen giderdiği sonucunu doğurmaz. Ancak zararın tamamının olay tarihi itibarıyla giderilmesi durumunda bu düşünce kabul görür; Bu tür olaylarda hiçbir zaman haksız fiilde bulunanın teşvikine neden olacak şekilde hareket edilmemelidir. Zarar görenin olay tarihi itibarıyla yaşamaya başladığı ve yaşamı boyunca çekeceği acıyı hukukçuların görmesi gerekir. Daire çoğunluğunun kararı ile haksız fiilde bulunan, zarar veren durumunda olanlar teşvik edilmiştir. Hiçbir hukukçunun buna hakkı yoktur. Adalete olan güven sarsılır. Yasalarda çoğunluğun bozma gerekçesine uygun bir hükümde getirmemiştir.

Yasa koyucunun yasalarda yer vermediği, zarar görenin zararının artmasına, daha çok acı çekmesine neden olacak, zarar verenin de teşvikine ve ödüllendirilmesine neden olacak bir bozma gerekçesi getirilmiştir. Yasa koyucu zarar görenin zararlarının artmasına neden olacak hükümlerin yasalarda yer almasını da kabul etmez.

Somut olayda da davacılar destekten yoksun kalmışlardır. Olaydan sonra, davalılar tarafından zararın ödenen bir bölümü hüküm tarihinde paranın alım gücüne uyarlanması doğru değildir. Davalılar yapılan bu kısım ödeme ile o miktardan borçlarından kurtulmuşlardır. Tazminattan ancak bu miktarın indirimi yapılabilir. Bu nedenle bozma ilamının bu bölümüne katılmıyorum. Tazminatın olay tarihinde tam ödenmemesinde davacıların sorumluluğu yoktur.

Anlatılan nedenlerle çoğunluğun bozma gerekçesine katılmıyorum.

Üye Mehmet Uyumaz

Özet : Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat taleplerine ilişkindir. Dava, haksız eylemden kaynaklanmıştır. Haksız eylemlerde temerrüt, olay tarihinde gerçekleşir. Birleşen davada istedikleri tazminat için olay tarihinden faiz yürütülmesini talep eden davacıların bu talebi dikkate alınmadan, mahkemece, dava tarihinden faiz yürütülmüş olması doğru değildir.

Mahkemece, alınan bilirkişi raporunda destek tazminatının rapor tarihindeki verilere göre hesaplanması ve sigorta şirketlerince davacılara yapılan ödemelerin herhangi bir güncelleştirme yapılmadan düşülmesi doğru olmamıştır. Sigorta şirketlerinin ödemelerinin yapıldığı tarihlerden rapor tarihine kadar işlemiş faizi de hesaplattırılıp sigorta ödemelerinin yasal faizi ile birlikte, belirlenen destek tazminatından düşülmesi gerekir.

Karar:

1- Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere, özellikle delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göre, tarafların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları reddedilmelidir.

2- Davacıların öteki temyiz itirazlarına gelince;

a) Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkindir. Mahkemece, dava kısmen kabul edilmiş, karar, davacılar ve davalılardan Sami B., Erkan Ş.B. ve E. Ltd. Şti. tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, haksız eylemden kaynaklanmıştır. Haksız eylemlerde temerrüt, olay tarihinde gerçekleşir. Davacılar birleşen davada istedikleri tazminat için de olay tarihinden faiz yürütülmesini istedikleri halde, mahkemece birleşen davada hükmedilen tazminat için dava tarihinden faiz yürütülmüş olması bozmayı gerektirmiştir.

b) Mahkemece, davacılar Müzeyyen A. ve Necati A.'nın destekten yoksun kalma nedeniyle maddi tazminat istemleri reddedilmiştir. Bu kişiler ölen Hasan A.'nın anne ve babasıdır. Kural olarak, çocukların anne ve babalarına bakım ödevi bulunmamaktadır. Ancak, yaşam deneyi kuralları ve olayların olağan akışı içinde çocukların anne ve babalarına destek olacaklarının kabulü gerekir. Anne-baba, ayrıca bir kanıtlanma yükümlülüğü altında da bulunmamaktadır. Bu nedenle, anılan davacıların maddi tazminat istemlerinin reddedilmiş olması doğru değildir. Karar bu nedenle bozulmalıdır.

c) Davaya konu trafik kazasına karışan ve olayda şoförü kusurlu bulunan 60 KE 380 plakalı otobüsün maliklerinden davalı Erkan Ş.B. birleşen davada davalı olduğu halde, birleşen davada hükmedilen tazminatlardan anılan davalının sorumlu tutulmamış olması doğru değildir. Kaldı ki, bu davalı yargılama giderinden sorumlu tutulmuştur. Mahkemece bu yönün gözetilmemiş olması bir diğer bozma nedenidir.

d) Hükme esas alınan bilirkişi raporunda pasif dönem için hesap yapılmamış olması ve muris Hasan A.'nın gelirinin %70'inin hak sahiplerine ayrılacağı belirtildiği halde, muris Hasan A.'nın gelirinin %70'inin hak sahibi davacılar tam bölüştürülmeyip eksik pay verilmiş olması da doğru olmayıp kararın bozulmasını gerektirmiştir.

3- Davalıların öteki temyiz itirazlarına gelince;

a) Mahkemece hükme dayanak yapılan 29.11.2004 tarihli bilirkişi raporunda destek tazminatı rapor tarihindeki verilere göre hesaplanmış ve 2001 yılında sigorta şirketlerince davacılar yapılan ödemeler herhangi bir güncelleştirme yapılmadan düşülmüştür. Bu şekildeki uygulama isabetli değildir. Sigorta şirketlerinin ödemelerinin yapıldığı tarihlerden rapor tarihine kadar işlemler faizi de hesaplattırılıp sigorta ödemelerinin yasal faizi ile birlikte belirlenen destek tazminatından düşülmesi gerekir. Bu yönün gözetilmemiş olması da bozma nedenidir.

b) Asıl davada davacı Nurgün A. eşinin ölümü nedeniyle 10.000.000 TL. (on milyon Türk Lirası), davacı Şafak A. babasının ölümü nedeniyle 10.000.000 TL. (on milyon Türk Lirası) destekten yoksun kalma tazminatı istedikleri halde, istekler aşılarak her iki davacı için 10.000.000.000'ar TL. (on milyar Türk Lirası) destekten yoksun kalma tazminatlarına hükmedilmiş olması HUMK'nın 74. maddesine aykırıdır. Karar bu nedenle de bozulmalıdır.

4.HD.13.10.2007, E.2007/9368 K.2007/12017

Özet : Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Tazminata esas hesap raporu, düzenlendiği 30/05/2005 günündeki veriler esas alınarak belirlenmiştir. Davacıya yapılan nakit ödemeler ise 20/09/2000 ve 05/04/2001 tarihlerinde yapılmıştır. Davacı, 2005 yılına kadar bu paradan faydalanmıştır. Bu nedenle ödemedeki yararının yasal faiz düzeyinde olduğunun benimsenerek, ödeme tarihinden, rapor düzenleme tarihine kadar olan yasal faizinin hesaplanıp zarardan indirilmesi gerekir.

Karar : dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, dava kısmen kabul edilmiştir.

Davalı taraf, olaydan sonra davacıya elden nakit ödeme yaptıklarını belirterek bunun mahsup edilerek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Dosyaya sunulan 20/09/2000 ve 05/04/2001 tarihli belgelere göre, davacıya toplam 14 milyar lira nakit ödeme yapıldığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, 30/05/2005 tarihli hesap raporu esas alınarak, bulunan miktardan hakkaniyet indirimi ve elden yapılan toplam 14 milyar lira indirilerek kalan miktara hüküm kurulmuştur.

Hesap raporu, düzenlendiği 30/05/2005 günündeki veriler esas alınarak belirlenmiştir. Davacıya yapılan nakit ödemeler ise 20/09/2000 ve 05/04/2001 tarihlerinde yapılmıştır. Davacı, 2005 yılına kadar bu paradan faydalanmıştır. Bu nedenle ödemedeki yararının yasal faiz düzeyinde

olduğunun benimsenerek, ödeme tarihinden, rapor düzenleme tarihine kadar olan yasal faizinin hesaplanıp zarardan indirilmesi gerekirken, yalnız ödeme miktarının düşülmüş olması bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.12.02.2007 E. 2006/1424 K. 2007/1433

Özet : Sigorta şirketi tarafından yapılan ödemenin tazminat hesabının yapıldığı güne kadar geçen süreye ilişkin yasal faizi hesaplanıp güncelleştirilerek maddi tazminattan indirilmelidir.

Karar : 1-Dava, trafik kazası nedeniyle desteğin ölümünden dolayı uğranılan maddi ve manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Yerel mahkemece istemin bir bölümü kabul edilmiş; karar, taraflarca temyiz olunmuştur.

Davacılarından Rahime, trafik kazası sonucu ölen eşi Bekirin desteğinden yoksun kaldığını belirterek maddi tazminat isteminde bulunmuş, yerel mahkemece benimsenen bilirkişi raporunda, desteğin asgari ücretin %701 kadar sabit gelir elde edebileceği benimsenerek destekten yosun kalan zarar hesaplanmıştır. Asgari ücret tutarı kamu düzenine ilişkin olup, hiç kimsenin bunun altında kalan bir ücretle çalışmayacağı gözetilerek, destekten yoksun kalma zararının net asgari ücret üzerinden hesaplanması gerekir.

Yerel mahkemece açıklanan yönler gözetilmeyerek, yerinde olmayan gerekçeyle, yazılı biçimde karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

2- Davalıların diğer temyiz itirazına gelince; davacılar sigorta şirketi tarafından 24.01.2007 günü ödenen 2.568,00 YTL tazminat, yerel mahkemece benimsenen 31.10.2008 günlü bilirkişi raporunda hesaplanan tazminattan indirilmişse de, güncelleştirme yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Zarar ve yararın denkleştirilmesi ilkesi gereğince, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemenin tazminat hesabının yapıldığı güne kadar geçen süreye ilişkin yasal faizi hesaplanıp güncelleştirilerek hesaplanan maddi tazminattan indirilmemiş olması doğru olmadığından, karar bu nedenle de bozulmalıdır.

4.HD.16.12.2009, E.2009/2601 K.2009/14246

**YETERSİZ ÖDEMELERİN TAZMİNATTAN İNDİRİMİNE
İLİŞKİN BİLİRKİŞİ RAPOR ÖRNEKLERİ**

www.TazminatHukuku.com

Tarih: 28.07.2013

İSTANBUL 15. ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNE**BİLİRKİŞİ RAPORU****Dosya No: 2012 / 145**

Davacılar : 1) **Selimiye Işık**
 2) **Gamze Işık**
 3) **Merve Işık** (Velayeten Selimiye Işık)
 4) **Selçuk Emre Işık** (Velayeten Selimiye Işık)
 5) **Yusuf Can Işık** (Velayeten Selimiye Işık)

Vekilleri : Av. Şule Şilan Işık

Davalı : **Euro Sigorta A.Ş.**

Vekili : Av.Seçil Pehlivan

Konu : 17.06.2010 günü trafik kazasında ölen **Mehmet Şirin Işık**'ın desteğinden yoksun kalan eşi ve çocuklarına, davalı Sigorta Şirketi tarafından ödenen tazminatın "yeterli olup olmadığının" incelenmesi ile yeterli değilse bakiye tazminat tutarlarının belirlenmesidir.

I- TAZMİNAT HESABINA ESAS BİLGİLER:**1- Kaza:**

17.06.2010 günü meydana gelen trafik kazasında, Patnos ilçesi yönünden Erciş ilçesi yönüne gitmekte olan 65 DH 274 plakalı aracın (dava dışı) sürücüsü **Zeynel Abidin Çalış**, geçmenin yasak olduğu karayolu bölümünde, önu sıra gitmekte olan 11 DS 156 plakalı kamyoneti sollayıp geçerken, geçtiği araca yandan çarpması ve çarpmanın etkisiyle sürücünün direksiyon hakimiyetini kaybedip yoldan çıkarak boş arazideki toprak yığınına çarpması sonucu, davacıların eş ve babaları olan 11 DS 156 plakalı kamyonetin sürücüsü **Mehmet Şirin Işık** olay yerinde ölmüştür.

2- Kusur:

Patnos C.Savcılığı 2010/259 sayılı Soruşturma dosyasına verilen 13.07.2010 günlü ve 09.01.2013 günlü bilirkişi raporlarında, hatalı sollama yaparak ölümlü kazaya neden olan 65 DH 274 plakalı aracın (dava dışı) sürücüsü **Zeynel Abidin Çalış**'ın **%100 kusurlu** olduğu ve 11 DS 156 plakalı kamyonetin sürücüsü **Mehmet Şirin Işık**'ın **kusursuz** olduğu tespiti yapılmıştır.

3- Ölenin destekliği :

10.05.1977 d.lu **Mehmet Şirin Işık** 17.06.2010 kaza ölüm tarihinde (33) yaşında, PMF-1931 tablosuna göre kalan yaşam süresi (35) yıl, eğer ölmeseydi (68) yaşına kadar yaşama olasılığı bulunuyordu. Buna göre, yakınlarına maddi destek sağlayabileceği aktif dönemi 33-60 yaş arası (27) yıl ve pasif dönemi 60-68 yaş arası (8) yıl olmak üzere, toplam destek süresi (35) yıldır.

4- Haksahipleri ve destekten yoksunluk süreleri :

a) **Eş Selimiye Işık** 10.01.1976 d.lu, kocasını kaybettiği 17.06.2010 tarihinde (34) yaşında, PMF-1931 tablosuna göre kalan yaşam süresi (34) yıl ve (68) yaşına kadar yaşayacaktır. Buna göre, destekten yoksunluk süresi, eşinin yaşam süresiyle sınırlı olarak (27) yıl aktif dönem ve (8) yıl pasif dönem olmak üzere, toplam (35) yıldır.

b) **Kız Gamze Işık** 23.04.1994 d.lu, babasını kaybettiği 17.06.2010 tarihinde (16) yaşında, kız çocuklar için genel kural (22) yaşına kadar olduğundan, destekten yoksun süresi (6) yıldır.

c) **Kız Merve Işık** 03.07.1997 d.lu, babasını kaybettiği 17.06.2010 tarihinde (13) yaşında, kız çocuklar için genel kural (22) yaşına kadar olduğundan, destekten yoksun süresi (9) yıldır.

d) **Oğul Selçuk Emre Işık** 28.03.2000 d.lu, babasını kaybettiği 17.06.2010 tarihinde (10) yaşında, erkek çocuklar için genel kural (18) yaşına kadar olduğundan, destekten yoksunluk süresi (8) yıldır.

e) **Oğul Yusuf Can Işık** 12.02.2004 d.lu, babasını kaybettiği 17.06.2010 tarihinde (6) yaşında, erkek çocuklar için genel kural (18) yaşına kadar olduğundan, destekten yoksunluk süresi (12) yıldır.

5- Destek payları:

Desteğin sağlığında, kazançlarından (2) pay kendine, (2) pay eşine ve 1'er pay çocuklarına ayırdığı varsayımıyla, destek payları aşağıdaki gibi olacaktır:

	6 yıl için	2 yıl için	1 yıl için	3 yıl için	15 yıl için	8 yıl için
Desteğin payı	2/8	2/7	2/6	2/5	1/2	1/2
Eş Selimiye	2/8	2/7	2/6	2/5	1/2	1/2
Kız Gamze	1/8	-	-	-	-	-
Kız Merve	1/8	1/7	1/6	-	-	-
Oğ.Selçuk Emre	1/8	1/7	-	-	-	-
Oğul Yusuf Can	1/8	1/7	1/6	1/5	-	-

6- Tazminat hesabının kazanç unsuru :

Desteğin inşaat işlerinde çalışarak kazanç elde ettiği iddia olunmuş ise de, bu iddia kanıtlanmadığından, yasal asgari ücretler üzerinden tazminat hesaplanacaktır.

II- HESAPLAMANIN NASIL YAPILACAĞININ AÇIKLANMASI:

1- Hesaplama yöntemi hakkında:

a) Tazminat hesabı konusunda, sigorta şirketleri Hazine Müsteşarlığı'nın 2010/4 sayılı Genelgesini ileri sürmekte iseler de, bu genelge yargıda geçerli değildir. Çünkü, ölüm ve bedensel zararlar nedeniyle tazminat hesapları, hayat sigortalarından ve SGK.gelir bağlama işlemlerinden farklıdır. Zararın haksız ve hukuka aykırı eylem ve işlemlerden kaynaklanması nedeniyle, hesap başlangıcı daima olay tarihi olacaktır.

b) Yargıda geçerli ve Yargıtay'ca kabul edilen tazminat hesaplama esasları, yıllar önce kurumlar arasında uyum sağlanarak, yasalardaki hükümler çerçevesinde belirlenmiştir. Buna göre, ülke koşullarına uygun tablolar düzenleninceye kadar PMF-1931 yaşam tablosu kullanılacak; progressif rant formülleri ile % 10 artırım ve iskonto değerleri uygulanacaktır. Bütün bunların başında, ölüm ve bedensel zararlar nedeniyle tazminat hesaplarında, formüller önemli olmayıp, aslolan "hukuksal değerlendirmeler"dir.

c) Yargıtay 17.Hukuk Dairesi'nin 09.10.2012 gün E.2011/11066 K.2012/10762 sayılı kararında, tazminat hesaplarının Hazine Müsteşarlığı'nın 2010/4 sayılı Genelgesine ve aktüerlerin uyguladıkları formüllere göre değil, yargıda geçerli yöntemlere göre yapılması öngörülmüş; özetle:

"Yargıtay kriterlerine uygun olarak PMF Tablosu esas alınarak düzenlenen rapor doğrultusunda karar verilmesi gerekirken, Hazine Müsteşarlığı'nın 2010/4 sayılı Genelgesine göre yapılan hesaplama dayalı olarak karar verilmesi isabetli değildir" denilmiştir.

2- Sigorta ödemesinin "yeterli olup olmadığının" nasıl tespit olunacağı hakkında:

a) Bu konuda iki ayrı görüş tartışılmaktadır:

Birincisi, dava önceki yapılan ödemelerin "zararı ne oranda karşıladığı"nın tespitidir. Bu tespit yapıldıktan sonra, ödemenin "yetersiz" olduğu sonucuna varılırsa, en son verilere göre hesaplanacak tazminat tutarlarından "belirlenen oranda" indirim yapılmalıdır.

İkincisi, yetersiz ödeme yapıldığı tespit olunmuşsa, ödeme tutarları "yasal faiz" ölçüsünde "güncellenerek", yani ödeme tarihi ile rapor tarihi arasındaki süre kadar faiz hesaplanıp ödeme tutarına eklenerek, en son verilere göre hesaplanacak tazminat tutarlarından indirim yapılmalıdır.

b) Yukardaki iki görüşten birincisi yıllarca uygulandıktan sonra, ikinci görüş yeğlenmeye başlanmış; zaman zaman birinci görüşün de benimsendiği gözlemlenmiştir. Nihayet Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.3.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı kararı öncesinde bu iki yöntem uzun uzun tartışılmış; sonuçta:

aa) Dava öncesi ödemelerin "yetersiz olup olmadığının" birinci yönetime göre belirlenmesi;

bb) İndirimlerin ikinci yönetime göre, yani yasal faiz ölçüsünde "güncellenip, ödeme tutarı ile faiz toplamının, en son verilere göre hesaplanacak tazminattan indirilmesi uygun görülmüştür.

Aşağıda, bu iki yönetime göre işlem yapılacaktır.

III-SİGORTA ÖDEME TARİHİNE GÖRE TAZMİNAT HESABI:

Yukarda Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında açıklandığı gibi, davalı Sigorta Şirketi'nin davacılar a ödeme yaptığı **03.01.2011** tarihindeki verilere göre tazminat hesaplanarak, "ödemenin yeterli olup olmadığı" saptanacaktır. Buna göre:

1- Tazminat hesabına esas kazançlar:

a) İşlemiş aktif dönem:

17.06.2010 - 17.06.2011 arası (1) yıllık kazançlar:

Dönemler	As.Üc.Brüt	As.Üc.Net	Süre	Dönem tutarı
17.06.2010-01.07.2010	729,00	614,84	13 gün	266,43
01.07.2010-01.01.2011	760,50	637,38	6 ay	3.824,28
01.01.2011-17.06.2011	796,50	671,76	5 ay 17 gün	3.747,46
Toplam (1) yıllık kazançlar				7.838,17

b) İşleyecek aktif dönem:

Davacıların destek tazminatı hesabına esas ilk (1) yıllık işlemiş dönemden sonraki işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar, aynı sonucu veren gereksiz, anlamsız ve göstermelik tablolar yerine "Kazanç x Zarar süresi =Tazminat hesabına esas kazançlar" kısa formülüyle ve en son kazanç unsuruna göre:

Eş Selimiye	$671,76 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 26 \text{ yıl} = 209.568,16 \text{ TL.}$
Kız Gamze	$671,76 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 5 \text{ yıl} = 40.301,57 \text{ TL.}$
Kız Merve	$671,76 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 8 \text{ yıl} = 64.482,51 \text{ TL.}$
Oğ.Selçuk Emre	$671,76 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 7 \text{ yıl} = 56.422,20 \text{ TL.}$
Oğul Yusuf Can	$671,76 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 11 \text{ yıl} = 88.663,45 \text{ TL.}$

c) Aktif dönem kazançları toplamı:

Davacılar	İşlemiş dönem	İşleyecek dönem	T o p l a m
Eş Selimiye	7.838,17	209.568,16	217.406,33
Kız Gamze	7.838,17	40.301,57	48.139,74
Kız Merve	7.838,17	64.482,51	72.320,68
Oğ.Selçuk Emre	7.838,17	56.422,20	64.260,37
Oğul Yusuf Can	7.838,17	88.663,45	96.501,62

d) Pasif dönem:

Eş yönünden, olay tarihinden (27) yıl sonraki, sigorta ödemesinin yapıldığı tarihten (26) yıl sonraki asgari ücretin ulaşım değeri, ödeme tarihinde 796,50 TL. brüt asgari ücretin vergi indirimsiz net tutarı 570,22 TL. üzerinden ve ve pasif dönem zararı (27) yıl önceden alınacağından iskonto katsayısı uygulanmak suretiyle, haksahibi eşin (8) yıllık pasif dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$570,22 \times 11.9181 (K26) \times 0.0762 (1/K27) \times 12 \times 8 \text{ yıl} = 49.713,65 \text{ TL.}$$

2- Sigorta ödeme tarihindeki verilere göre tazminat tutarları:

a) Eş Selimiye Işık'ın (35) yıllık destek zararı :

(27) yıllık aktif dönem:

$$217.406,33 \times 2/8 \times 6/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 12.078,13 \text{ TL.}$$

$$217.406,33 \times 2/7 \times 2/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 4.601,19 \text{ TL.}$$

$$217.406,33 \times 2/6 \times 1/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 2.684,03 \text{ TL.}$$

$$217.406,33 \times 2/5 \times 3/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 9.662,50 \text{ TL.}$$

$$217.406,33 \times 1/2 \times 15/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 60.390,65 \text{ TL.}$$

(8) yıllık pasif dönem:

$$49.713,65 \times 1/2 \times \% 1000 \text{ kusur} = \underline{24.856,83 \text{ TL.}}$$

$$\text{Toplam} : \underline{114.273,33 \text{ TL.}}$$

Dul eşin yeniden evlenme şansı:

Kocasını kaybettiği tarihte (34) yaşında, sigorta ödeme tarihinde (35) yaşında, (4) çocuk sahibi olan Selimiye Işık'ın yeniden evlenme şansı Moser tablosunda %17, Stauffer/Schaetzle tablosunda %15 ve AYİM tablosunda %17, üç tablonun ortalaması %16, AYİM uygulamasına göre herbir çocuk için %5'lerden %20 indirim yapıldığında, dul eşin yeniden evlenme şansı olmadığı sonucuna varılmaktadır.

b) Kız Gamze Işık'ın (6) yıllık destek zararı:

$$48.139,74 \times 1/8 \times \% 100 \text{ kusur} = \underline{6.017,47 \text{ TL.}}$$

c) Kız Merve Işık'ın (9) yıllık destek zararı:

$$72.320,68 \times 1/8 \times 6/9 \times \% 100 \text{ kusur} = 6.026,72 \text{ TL.}$$

$$72.320,68 \times 1/7 \times 2/9 \times \% 100 \text{ kusur} = 2.295,89 \text{ TL.}$$

$$72.320,68 \times 1/6 \times 1/9 \times \% 100 \text{ kusur} = \underline{1.339,27 \text{ TL.}}$$

$$\text{Toplam} : \underline{9.661,88 \text{ TL.}}$$

d) Oğul Selçuk Emre Işık'ın (8) yıllık destek zararı:

$$64.260,37 \times 1/8 \times 6/8 \times \% 100 \text{ kusur} = 6.024,41 \text{ TL.}$$

$$64.260,37 \times 1/7 \times 2/8 \times \% 100 \text{ kusur} = \underline{2.295,01 \text{ TL.}}$$

$$\text{Toplam} : \underline{8.319,42 \text{ TL.}}$$

e) Oğul Yusuf Can Işık'ın (12) yıllık destek zararı:

$$96.501,62 \times 1/8 \times 6/12 \times \% 100 \text{ kusur} = 6.031,35 \text{ TL.}$$

$$96.501,62 \times 1/7 \times 2/12 \times \% 100 \text{ kusur} = 2.297,66 \text{ TL.}$$

$$96.501,62 \times 1/6 \times 1/12 \times \% 100 \text{ kusur} = 1.340,30 \text{ TL.}$$

$$96.501,62 \times 1/5 \times 3/12 \times \% 100 \text{ kusur} = \underline{4.825,08 \text{ TL.}}$$

$$\text{Toplam} : \underline{14.494,39 \text{ TL.}}$$

3- Sigorta ödeme tarihindeki hesap sonuçları ile ödeme tutarlarının karşılaştırılması:

Haksahipleri	Hesaplanan	Ödenen	Zararı karşılama oranı
Eş Selimiye	114.273,33	66.519,14	% 58,21
Kız Gamze	6.017,47	1.506,06	% 25,03
Kız Merve	9.661,88	3.593,98	% 37,20
Oğ.Selçuk Emre	8.319,42	5.490,92	% 66,00
Oğul Yusuf Can	14.494,39	7.747,48	% 53,45
Toplam	152.766,49	84.858,00	% 55,55

Bu sonuca göre, Sigorta Şirketi ödemelerinin “yetersiz” olduğu ve haksahiplerinin 2918 sayılı KTK'nun 111/2 maddesine dayanarak bakiye zararlarını isteme hakları bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Buna göre:

a) Davadan önceki ödemelerin, en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilmesi konusunda, Yargıtay 11.Hukuk Dairesi'nin geçmişteki kararlarına göre, bizim doğru

bulduğumuz yöntem “zararı karşılama oranında” indirim yapılması biçiminde ise de, Yargıtay’ın son kararlarında, davadan önceki ödemelerin yasal faizler düzeyinde “güncellenerek”, yani ödeme tutarlarına rapor tarihine kadar hesaplanacak yasal faiz eklenerek indirim yapılması yönündedir. Buna ilişkin Yargıtay kararlarını aşağıda “indirim” bölümünde açıklayacağız.

b) Yargıtay kararları uyarınca, dava veya karar öncesi ödeme tutarlarının “yetersiz” olması durumunda, aşağıda “**en son verilere göre**” tazminat hesaplanacak ve daha sonra sigorta ödemeleri, yasal faizler düzeyinde güncellenerek indirildikten sonra, davacıların davalıdan isteyebilecekleri bakiye tazminat tutarları belirlenecektir.

IV-EN SON VERİLERE GÖRE TAZMİNAT HESABI :

1- En son verilere göre tazminat hesabına esas kazançlar:

a) İşlemiş aktif dönem:

17.06.2010-17.12.2013 arası (3,5) yıllık kazançlar:

Dönemler	As.Üc.Brüt	As.Üc.Net	Süre	Dönem tutarı
17.06.2010-01.07.2010	729,00	603,91	13 gün	261,69
01.07.2010-01.01.2011	760,50	626,45	6 ay	3.758,70
01.01.2011-01.07.2011	796,50	659,82	6 ay	3.958,92
01.07.2011-01.01.2012	837,00	688,82	6 ay	4.132,92
01.01.2012-01.07.2012	886,50	734,37	6 ay	4.406,22
01.07.2012-01.01.2013	940,50	773,03	6 ay	4.638,18
01.01.2013-01.07.2013	978,60	809,70	6 ay	4.858,20
01.07.2013-17.12.2013	1.021,50	840,37	5 ay 17 gün	4.678,06
Toplam (3,5) yıllık kazançlar				30.692,89

b) İşleyecek aktif dönem:

Yargıtay’ca öngörülen her yıl için ayrı ayrı % 10 artırım ve % 10 indirim yönteminde hiç artış olmayıp her yılın kazancı aynı olduğundan, gereksiz tablolar düzenlenmeksizin “Kazanç x Zarar süresi = Tazminat hesabına kazançlar” kısa formülüyle işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

aa) Eş Selimiye Işık yönünden:

(27) yıllık aktif dönem destekten yoksunluk süresinin ilk (3,5) yıldan sonraki (23,5) yıllık işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$840,37 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 23,5 \text{ yıl} = 236.960,64 \text{ TL.}$$

bb) Kız Gamze Işık yönünden:

(6) yıllık destekten yoksunluk süresinin ilk (3,5) yıldan sonraki (2,5) yıllık işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$840,37 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 2,5 \text{ yıl} = 25.208,58 \text{ TL.}$$

cc) Kız Merve Işık yönünden:

(9) yıllık destekten yoksunluk süresinin ilk (3,5) yıldan sonraki (5,5) yıllık işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$840,37 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 5,5 \text{ yıl} = 55.458,87 \text{ TL.}$$

dd) Oğul Selçuk Emre Işık yönünden:

(8) yıllık destekten yoksunluk süresinin ilk (3,5) yıldan sonraki (4,5) yıllık işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$840,37 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 4,5 \text{ yıl} = 45.375,44 \text{ TL.}$$

ee) Oğul Yusuf Can Işık yönünden:

(12) yıllık destekten yoksunluk süresinin ilk (3,5) yıldan sonraki (8,5) yıllık işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$840,37 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 8,5 \text{ yıl} = 85.709,17 \text{ TL.}$$

c) Aktif dönem zarar hesabına esas kazançlar toplamı:

Haksahipleri	İşlemiş dönem	İşleyecek dönem	Toplam
Eş Selimiye	30.692,89	236.960,64	267.653,53
Kız Gamze	30.692,89	25.208,58	55.901,47
Kız Merve	30.692,89	55.458,87	86.151,76
Oğ.Selçuk Emre	30.692,89	45.375,44	76.068,33
Oğul Yusuf Can	30.692,89	85.709,17	116.402,06

d) Eş yönünden (8) yıllık pasif dönem zarar hesabına esas kazançlar:

Pasif dönem zararı, en son 01.07.2013 tarihinde yürürlüğe giren 1.021,50 TL.brüt asgari ücretin indirimsiz net tutarı 730,28 TL.'nın, kaza tarihinden (27) yıl ve en son asgari ücretin yürürlüğe girdiği 01.07.2013 tarihinden (24) yıl sonraki ulaşım değeri üzerinden hesaplanacak; pasif dönem zararı (27) yıl önceden alınacağından iskonto edilecektir. Buna göre, eşin (8) yıllık pasif dönem zarar hesabına esas kazançlar

$$730,28 \times 9.8497 (K24) \times 0.0762 (1/K27) \times 12 \times 8 \text{ yıl} = 52.618,52 \text{ TL.}$$

2- En son verilere göre tazminat tutarları:Eş Selimiye Işık'ın (35) yıllık destek zararı :(27) yıllık aktif dönem:

$$267.653,53 \times 2/8 \times 6/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 14.869,64 \text{ TL.}$$

$$267.653,53 \times 2/7 \times 2/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 5.664,62 \text{ TL.}$$

$$267.653,53 \times 2/6 \times 1/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 3.304,36 \text{ TL.}$$

$$267.653,53 \times 2/5 \times 3/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 11.895,71 \text{ TL.}$$

$$267.653,53 \times 1/2 \times 15/27 \times \% 100 \text{ kusur} = 74.348,20 \text{ TL.}$$

(8) yıllık pasif dönem:

$$52.618,52 \times 1/2 \times \% 1000 \text{ kusur} = 26.309,26 \text{ TL.}$$

$$\text{Toplam} : 136.391,79 \text{ TL.}$$

Dul eşin yeniden evlenme şansı:

Kocasını kaybettiği tarihte (34) yaşında, sgorta ödeme tarihinde (35) yaşında, (4) çocuk sahibi olan Selimiye Işık'ın yeniden evlenme şansı Moser tablosunda %17, Stauffer/Schaetzle tablosunda %15 ve AYİM tablosunda %17, üç tablonun ortalaması %16, AYİM uygulamasına göre her bir çocuk için %5'lerden %20 indirim yapıldığında, dul eşin yeniden evlenme şansı olmadığı sonucuna varılmaktadır.

b) Kız Gamze Işık'ın (6) yıllık destek zararı:

$$55.901,47 \times 1/8 \times \% 100 \text{ kusur} = 6.987,68 \text{ TL.}$$

c) Kız Merve Işık'ın (9) yıllık destek zararı:

$$86.151,76 \times 1/8 \times 6/9 \times \% 100 \text{ kusur} = 7.179,31 \text{ TL.}$$

$$86.151,76 \times 1/7 \times 2/9 \times \% 100 \text{ kusur} = 2.734,98 \text{ TL.}$$

$$86.151,76 \times 1/6 \times 1/9 \times \% 100 \text{ kusur} = 1.595,40 \text{ TL.}$$

$$\text{Toplam} : 11.509,69 \text{ TL.}$$

d) Oğul Selçuk Emre Işık'ın (8) yıllık destek zararı:

$$76.068,33 \times 1/8 \times 6/8 \times \% 100 \text{ kusur} = 7.131,41 \text{ TL.}$$

$$76.068,33 \times 1/7 \times 2/8 \times \% 100 \text{ kusur} = 2.716,73 \text{ TL.}$$

$$\text{Toplam} : 9.848,14 \text{ TL.}$$

e) Oğul Yusuf Can Işık'ın (12) yıllık destek zararı:

$$116.402,06 \times 1/8 \times 6/12 \times \% 100 \text{ kusur} = 7.275,13 \text{ TL.}$$

$$116.402,06 \times 1/7 \times 2/12 \times \% 100 \text{ kusur} = 2.771,48 \text{ TL.}$$

$$116.402,06 \times 1/6 \times 1/12 \times \% 100 \text{ kusur} = 1.616,70 \text{ TL.}$$

$$116.402,06 \times 1/5 \times 3/12 \times \% 100 \text{ kusur} = 5.820,10 \text{ TL.}$$

$$\text{Toplam} : 17.483,41 \text{ TL.}$$

3- En son verilere göre tazminat tutarlarının, sigorta sorumluluğu ile sınırlandırılması:

Yukarda en son verilere göre hesaplanan tazminat toplamı, 17.06.2010 olay tarihindeki sigorta limitini aştığından, **175.000 TL. sigorta limiti** aşağıda haksahiplerine paylaşılacaktır:

Haksahipleri	Tazminat tutarları	Paylaşım oranı	Sigorta limiti paylaşımı
Eş Selimiye Işık	136.391,79	% 74,86	131.005,00
Kız Gamze Işık	6.987,68	% 03,83	6.702,50
Kız Merve Işık	11.509,69	% 06,32	11.060,00
Oğ.Selçuk Emre Işık	9.848,14	% 05,40	9.450,00
Oğul Yusuf Can Işık	17.483,41	% 09,59	16.782,50
T o p l a m	182.220,71	% 100	175.000,00

V-SİGORTA ÖDEMESİNİN İNDİRİMİ VE BAKİYE ZARAR:

1- Sigorta Şirketinin ödediği tutarlar:

Sigorta Şirketi tarafından destek **Mehmet Şirin Işık'm**'ın haksahiplerine **03.01.2011** tarihinde ödenen tazminat tutarları şöyledir:

Haksahipleri	Sigorta ödemesi
Eş Selimiye Işık	66.519,14
Kız Gamze Işık	1.506,06
Kız Merve Işık	3.593,98
Oğ.Selçuk Emre Işık	5.490,92
Oğul Yusuf Can Işık	7.747,48
T o p l a m	84.858,00

Aşağıda, bu ödeme tutarları, Yargıtay'ca öngörülen biçimde "güncellenerek", en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilecektir.

2- İndirimin nasıl yapılacağı:

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.03.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı, 17.Hukuk Dairesi'nin 23.09.2010 gün E.2010/5023 K.2010/7268 sayılı, 4.Hukuk Dairesi'nin 17.11.2008 gün E.2008/12400-K.2008/14221 sayılı, 13.10.2007 gün E.2007/9368-K.2007/12017 sayılı, 25.11.2008 gün E. 2008/2399-K.2008/14588 sayılı,15.04.2008 gün E.2007/6368-K.2008/5284sayılı, 12.02.2007 gün E.2006/1424 K.2007/1433 sayılı kararlarına göre:

"Sigorta şirketi ödemesinin yapıldığı gün ile tazminatın hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisinin yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip belirlenmesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte, hesaplanan tazminattan indirilmesi suretiyle bulunacak miktar üzerinden tazminata hükmedilmelidir"

Yargıtay'ın bu kararları uyarınca, aşağıda yasal faizler hesaplanıp, ödeme tutarlarına eklenerek, en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilecek olan sigorta ödemeleri belirlenecektir.

3- Faiz hesabı:

Yargıtay'ın yukardaki kararları uyarınca, sigorta ödemesinin yapıldığı **03.01.2011** ile işbu raporun yazıldığı 28.07.2013 arası (936) günlük yasal faizler aşağıda hesaplanmıştır:

Eş Selimiye	66.519,14 x % 9 / 365 x 936 gün = 15.352,25 TL.
Kız Gamze	1.506,06 x % 9 / 365 x 936 gün = 347,59 TL.
Kız Merve	3.593,98 x % 9 / 365 x 936 gün = 829,47 TL.
Oğ.Selçuk Emre	5.490,92 x % 9 / 365 x 936 gün = 1.267,27 TL.
Oğul Yusuf Can	7.747,48 x % 9 / 365 x 936 gün = 1.788,08 TL.

4- İndirilecek tutarlar:

Davacılar	Sigorta ödemesi	Faiz tutarları	İndirim toplamı
Eş Selimiye	66.519,14	15.352,25	81.871,39
Kız Gamze	1.506,06	347,59	1.853,65
Kız Merve	3.593,98	829,47	4.423,45
Oğ.Selçuk Emre	5.490,92	1.267,27	6.758,19
Oğul Yusuf Can	7.747,48	1.788,08	9.535,56
T o p l a m	84.858,00	19.584,24	104.442,24

5- İndirimden sonra bakiye tazminat tutarları:

Yukarda IV/3’de belirtildiği üzere, en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarları, 17.06.2010 kaza tarihinde 175.000 TL.sigorta limitini aştığından, sigorta limiti haksahipleri arasında paylaştırılmış olup, buna göre, dava öncesi sigorta ödemeleri ve faizler toplamı, limite göre paylaşım uttarlarından indirilerek, davacıların davalı Sigorta Şirketi’nden isteyebilecekleri bakiye tazminat tutarları aşağıdaki tabloda hesaplanacaktır:

Haksahipleri	Sigorta payları	İndirim tutarları	Bakiye alacak
Eş Selimiye Işık	131.005,00	81.871,39	49.133,61
Kız Gamze Işık	6.702,50	1.853,65	4.848,85
Kız Merve Işık	11.060,00	4.423,45	6.636,55
Oğ.Selçuk Emre Işık	9.450,00	6.758,19	2.691,81
Oğul Yusuf Can Işık	16.782,50	9.535,56	7.246,94
T o p l a m	175.000,00	104.442,24	70.557,76

SONUÇ :

Delillerin takdiri ve değerlendirmesi Mahkemenin Sayın Hakimine ait olmak üzere:

17.06.2010 günü trafik kazasında ölen ve kazanın oluşunda kusuru bulunmayan **Mehmet Şirin Işık**’ın desteğinden yoksun kalan eşi ve çocuklarına, davalı Sigorta Şirketi tarafından ödenen tazminat tutarlarının “yeterli olup olmadığının” incelenmesi sonucu:

1) Sigorta Şirketi’nin ödeme yaptığı 03.01.2011 tarihindeki verilere göre yapılan tazminat hesapları sonucu, ödemelerin “**yetersiz**” olduğu ve davacıların 2918 sayılı KTK’nun 111.maddesi 2.fıkrasına göre, yetersiz ödemeye ilişkin ibranamenin iptali ile bakiye zararlarını isteme hakları bulunduğu sonucuna varıldığına;

2) En son verilere göre hesaplanan tazminat tutarları olay tarihinde 175.000 TL. olan sigorta limitini aştığından, sigorta limiti haksahipleri arasında paylaştırıldıktan sonra, davalı Euro Sigorta Şirketi’nin davadan önce ödediği tazminat tutarları, Yargıtay’ca öngörüldüğü biçimde, yasal faizler ölçüsünde “**güncellenerek**”, sigorta paylarından indirildiğine; böylece davacıların bakiye tazminat alacaklarının:

Eş Selimiye Işık yönünden	49.133,61 TL.
Kız Gamze Işık yönünden	4.848,85 TL.
Kız Merve Işık yönünden	6.636,55 TL.
Oğ.Selçuk Emre Işık yönünden	2.691,81 TL.
Oğul Yusuf Can Işık yönünden	7.246,94 TL.
T o p l a m	70.557,76 TL.

hesaplandığına ilişkin, tarafımdan düzenlenen işbu rapor saygı ile sunulur. 28.07.2013

BİLİRKİŞİ
ÇELİK AHMET ÇELİK
(Tazminat Hukuku Uzmanı)

**İSTANBUL ANADOLU
8. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE**

BİLİRKİŞİ RAPORU

Dosya No: 2011/101

Davacılar: 1) **Aydın Sönmez (Baba)**
2) **Fatma Özkan (Anne)** (Vekilleri: Av.Recep Köse)

Davalılar: 1) **Vedat Yılmaz** (Vekili: Av. Gültekin Güler)
2) **Bir Yudum İnsan Film Yapımcılık Ltd.Şti.** (Vekili: Av. Evren Ataman)
3) **Axa Sigorta A.Ş.**
4) **Levent Turan**
5) **Adal Yapım Org.Tur. vs. Ltd.Şti.**

Konu : 26.12.2010 günü trafik kazasında ölen **Anıl Sönmez**'in anne ve babası olan davacıların destekten yoksun kalma tazminat isteklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

I- İNCELEME VE BELİRLEMELER:

1- Kazanın oluşu :

26.12.2010 günü saat: 03.00 sıralarında, Bir Yudum İnsan Film Yapımcılık Ltd.Şti.'ne ait 34 GU 3077 plakalı otomobilin sürücüsü davalı **Vedat Yılmaz**, Bostancı Köprüsü yönünden Gösteri Merkezi yönüne seyir halinde iken ışıklı kavşakta Levent Turan yönetimindeki 34 TZ 2766 plakalı araca arkadan çarparak sürücünün direksiyon hakimiyetini kaybedip bariyerleri aşarak karşı şeride geçmesine ve karşı yönden kendi şeridinde gelmekte olan 34 BM 5710 plakalı motosiklete çarparak, sürücüsü (davacıların oğulları) **Anıl Sönmez**'in ölümüne neden olmuştur.

2- Kusur:

Kadıköy 6.Asliye Ceza Mahkemesi 2011/28 esas no.lu dosyasına verilen Adli Tıp Kurumu Trafik İhtisas Dairesi'nin 11.06.2012 gün 3946 sayılı raporuna ve ondan önce Y.Müh.Dr.Faik İyınam'ın 05.12.2011 günlü raporuna göre, kazanın oluşunda:

a) 34 TZ 2766 plakalı araca arkadan çarparak sürücüsü Levent Turan'ın direksiyon hakimiyetini kaybedip karşı şerite geçmesine ve 34 BM 5710 plakalı motosiklete çarpıp sürücüsü Anıl Sönmez'in ölümüne neden olmaktan dolayı, **34 GU 3077 plakalı otomobil sürücüsü davalı Vedat Yılmaz'ın % 100 tam kusurlu olduğu;**

b) 34 GU 3077 plakalı araç sürücüsü davalı **Vedat Yılmaz**'ın arkadan çarpması sonucu, çarpmanın etkisiyle direksiyon hakimiyetini kaybedip karşı şerite geçerek 34 BM 5710 plakalı motosiklete çarpan **34 TZ 2766 plakalı araç sürücüsü Levent Turan'ın kusursuz olduğu;**

c) Kendi şeridinde gelmekte iken 34 TZ 2766 plakalı aracın çarpması sonucu ölen 34 BM **5710 plakalı motosiklet sürücüsü** (davacıların oğulları) **Anıl Sönmez'in kusursuz olduğu**

Sonucuna varılmıştır.

3- Ölen gencin ana ve babaya destekliği:

21.01.1993 d.lu **Anıl Sönmez** 26.12.2010 kaza ve ölüm tarihinde (17) yıl (11) aylık olduğundan (18) yaşında, PMF-1931 tablosuna göre kalan yaşam süresi (47) yıl, eğer ölmeseydi (65) yaşına kadar yaşama olasılığı bulunuyordu. Bu nedenle 18-60 yaş arası aktif dönemi, 18 ay askerlik dışında (40,5) yıl olacaktır.

4- Haksahipleri ve destekten yoksunluk süreleri :

a) **Baba Aydın Sönmez** 02.09.1967 d.lu,oğlunun öldüğü 26.12.2010 tarihinde (43) yaşında, PMF-1931 tablosuna göre kalan ömrü (27) yıl ve (70) yaşına kadar yaşayacaktır. Buna göre, ölen oğlunun (1,5) yıllık askerlik süresi dışında destekten yoksunluk süresi **(25,5)** yıl olacaktır.

b) **Anne Fatma Özkan** 09.04.1968 d.lu, oğlunun öldüğü 26.12.2010 tarihinde (42) yıl (8) aylık olduğundan (43) yaşında, PMF-1931 tablosuna göre kalan ömrü (27) yıl ve (70) yaşına kadar yaşayacaktır. Buna göre, ölen oğlunun (1,5) yıllık askerlik süresi dışında destekten yoksunluk süresi **(25,5)** yıl olacaktır.

5- Destek payları :

a) Kaza tarihinin 26.12.2010 yıl sonu olmasına göre, hesaplamada kolaylık yönünden, 01.01.2011 tarihi başlangıç alınarak, (18) yaşında ölen gencin (20) yaşında askere gitmesine kadar geçecek 01.01.2011-01.01.2013 arası (2) yıllık sürede, anne ve babasına %25'er oranında destek sağlayacağı;

b) 01.01.2013 – 01.07.2015 arası (1,5) yıllık sürede askerde olacağı; 21,5 yaşında askerden dönüp en erken 24 yaşında evleneceği, 21,5-24 yaş arası (2,5) yıllık dönemde de anne ve babasına %25'er oranında destek sağlayacağı;

c) Eğer yaşasaydı (24) yaşında evleneceği ve kazançlarının %75'ini kendine, eşine, çocuklarına ayıracağı; bu dönemde anne ve babasına destekliğinin %12.5'ar oranında olacağı varsayımıyla, destek payları aşağıdaki tabloda belirtildiği gibi olacaktır:

Haksahipleri	İlk (2) yıl	Sonraki (2,5) yıl	Son (21) yıl
Baba Aydın	% 25	% 25	%12.5
Anne Fatma	% 25	% 25	%12.5

6- Tazminatın kazanç unsuru:

Davacıların ölen oğulları Anıl Sönmez'in, öldüğü sırada ablası Özge Sönmez ile birlikte Çardak Döner Kebap adlı lokantayı işlettiği, bu yolla kazanç sağladığı ileri sürülerek, ablası Özge Sönmez adına işyeri kaydı, Gelir Vergisi Beyannameleri sunulmuş; Mahkemenin 16.10.2012 günlü oturumunda dinlenen tanıklar bu iddiayı doğrulamışlar ise de, bu belge ve bilgilerden bir "kazanç" unsuru tespit etmemiz mümkün olmadığından, anne ve babanın destek tazminatı yasal asgari ücretler üzerinden hesaplanacaktır. Buna göre:

a) 01.01.2011-01.01.2013 arası (2) yıllık destek hesabı yürürlükteki asgari ücretlerin bekârlar için net tutarları üzerinden hesaplanacak;

b) Ölen genç, yaşasaydı, 01.01.2013 - 01.07.2015 arası (1,5) yıllık sürede askerde olacak; 01.07.2015 tarihinden başlayarak, 01.07.2015 ile 01.01.2018 arası (2,5) yıllık dönemde kazancı, 01.07.2013 tarihinde yürürlüğe giren 1.021,50 brüt asgari ücretin bekârlar için net tutarı 803,68 TL'nin (1.2199) katsayısı ile belirlenen (2) yıl sonraki ulaşım değeri kadar $803,68 \times 1.2100 = 972,45$ TL. olacak;

c) 24 yaşında evleneceği ve en az iki çocuğu olacağı varsayımıyla, anne ve babaya (21) yıllık dönemde destekliğinin parasal ölçüsü ise $840,37 \times 8.9543 (K23) \times 0.1351 (1/K21) = 1.025,09$ TL. olacaktır.

II - TAZMİNAT HESABINA ESAS KAZANÇLAR :

1- İşlemiş dönem kazançları:

01.01.2011-01.01.2013 arası (2) yıllık kazançlar:

Dönemler	As.Üc.Brüt	As,Üc.Net	Süre	Dönem tutarı
01.01.2011-01.07.2011	796,50	629,96	6 ay	3.779,76
01.07.2011-01.01.2012	837,00	658,95	6 ay	3.953,70
01.01.2012-01.07.2012	886,50	701,14	6 ay	4.206,84
01.07.2012-01.01.2013	940,50	739,80	6 ay	4.438,80
Toplam (2) yıllık kazançlar:				16.379,10

2- İşleyecek dönem kazançları:

İşleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar, Yargıtay'ca öngörüldüğü üzere, en son kazanç unsurunun her yıl için ayrı ayrı %10 artırım ve %10 indirim yöntemiyle, aynı sonucu veren gereksiz tablolar düzenlenmeksizin, kısaca "Kazanç x Zarar süresi" kısa formülüyle iki ayrı zarar dönemi için hesaplanacaktır. Buna göre:

- a) 01.07.2015 - 01.01.2018 arası (2,5) yıllık zarar hesabına esas kazançlar:
 Baba Aydın : $972,45 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 2,5 \text{ yıl} = 29.170,58 \text{ TL.}$
 Anne Fatma : $972,45 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 2,5 \text{ yıl} = 29.170,58 \text{ TL.}$
- b) 01.01.2018 tarihinden başlayarak 21'er yıllık zarar hesabına esas kazançlar:
 Baba Aydın : $1.025,09 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 21 \text{ yıl} = 258.296,85 \text{ TL.}$
 Anne Fatma : $1.025,09 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 21 \text{ yıl} = 258.296,85 \text{ TL.}$

III-TAZMİNATIN HESAPLANMASI:

1- Baba Aydın Sönmez'in (25,5) yıllık destek zararı:

İlk (2) yıl : $16.379,10 \times \%25 \times \%100 \text{ kusur} = 4.094,78 \text{ TL.}$
 Sonraki (2,5) yıl: $29.170,58 \times \%25 \times \%100 \text{ kusur} = 7.292,65 \text{ TL.}$
 Son (21) yıl : $258.296,85 \times \%12,5 \times \%100 \text{ kusur} = 32.287,11 \text{ TL.}$
 Toplam : **43.674,54 TL.**

2- Anne Fatma Özkan'ın (25,5) yıllık destek zararı:

İlk (2) yıl : $16.379,10 \times \%25 \times \%100 \text{ kusur} = 4.094,78 \text{ TL.}$
 Sonraki (2,5) yıl: $29.170,58 \times \%25 \times \%100 \text{ kusur} = 7.292,65 \text{ TL.}$
 Son (21) yıl : $258.296,85 \times \%12,5 \times \%100 \text{ kusur} = 32.287,11 \text{ TL.}$
 Toplam : **43.674,54 TL.**

IV- SİGORTA ŞİRKETİ ÖDEMESİNİN "GÜNCELLENEREK" İNDİRİMİ:

1- Sigorta Şirketi ödemeleri:

Kazanın oluşunda sürücüsü Vedat Yılmaz'ın %100 kusurlu bulunduğu, Bir Yudum İnsan Film Yapımcılık Ltd.Şti.'ne ait 34 GU 3077 plakalı otomobilin, 26.12.2010 kaza tarihi itibarıyla 30.12.2009/2010 arası geçerli ve 29051923 poliçe no.lu Zorunlu Trafik Sigortasını yapan Axa Sigorta Şirketi tarafından, her iki haksahibi aynı yaşta olmalarına karşın, baba Aydın Sönmez'e **13.542,73 TL.** ve anne Fatma Özkan'a **15.326,97 TL.** ödenmiş olup, her ikisinin de ödeme tarihleri olan **04.04.2011** tarihinden işbu raporun yazıldığı 28.07.2013 tarihine kadar, Yargıtay'ca öngörüldüğü biçimde, ödeme tutarları ayrı ayrı "yasal faizler" düzeyinde "güncellenerek", yukarıda hesaplanan tazminat tutarlarından indirilecek ve davacıların davalılardan isteyebilecekleri bakiye tazminat tutarları belirlenecektir.

2- İndirimin nasıl yapılacağı:

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.03.2012 gün E.2011/4-824 K.2012/134 sayılı, 17.Hukuk Dairesi'nin 23.09.2010, E.2010/5023 K.2010/7268 sayılı, 4.Hukuk Dairesi'nin 17.11.2008, E.2008/12400-K.2008/14221 sayılı, 13.10.2007, E.2007/9368-K.2007/12017 sayılı, 25.11.2008,E.2008/2399-K.2008/14588 sayılı,15.04.2008,E.2007/6368-K.2008/5284sayılı, 12.02.2007, E.2006/1424 K.2007/1433 sayılı kararlarına göre:

"Sigorta şirketi ödemesinin yapıldığı gün ile tazminatın hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisinin yasal faiz ölçüsünde güncelleştirilip belirlenmesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte, hesaplanan tazminattan indirilmesi suretiyle bulunacak miktar üzerinden tazminata hükmedilmelidir"

Yargıtay'ın bu kararlarına göre, aşağıda yasal faizler hesaplanıp, ödeme tutarlarına eklenerek, en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilecek olan sigorta ödemeleri belirlenecektir.

3- Faiz hesabı:

Yargıtay'ın yukardaki kararları uyarınca, sigorta ödemesinin yapıldığı 04.04.2011 ile işbu raporun yazıldığı 28.07.2013 arası (845) günlük yasal faizler aşağıda hesaplanmıştır:

Aydın Sönmez	$13.542,73 \times \% 9 / 365 \times 845 \text{ gün} = 2.821,71 \text{ TL.}$
Fatma Özkan	$15.326,97 \times \% 9 / 365 \times 845 \text{ gün} = 3.193,47 \text{ TL.}$

4- İndirilecek tutarlar:

Davacılar	Sigorta ödemesi	Faiz tutarları	İndirim toplamı
Aydın Sönmez	13.542,73	2.821,71	16.364,44
Fatma Özkan	15.326,97	3.193,47	18.520,44

5- İndirimden sonra bakiye tazminat tutarları:

Davacılar	Hesaplanan tazminat Tutarları	Sigorta ödemesi indirim tutarları	Bakiye tazminat tutarları
Aydın Sönmez	43.674,54 TL.	16.364,44	27.310,10
Fatma Özkan	43.674,54 TL.	18.520,44	25.154,10

S O N U Ç :

Delillerin takdiri ve değerlendirmesi Mahkemenin Sayın Hakimine ait olmak üzere:

1) 26.12.2010 günü trafik kazasında ölen **Anıl Sönmez**'in anne ve babası olan davacıların destekten yoksun kalma tazminat tutarlarının, davalı Bir Yudum İnsan Film Yapımcılık Ltd.Şti.'ne ait ve davalı Axa Sigorta A.Ş.'ne Trafik Sigortalı 34 GU 3077 plakalı otomobilin sürücüsü davalı Vedat Yılmaz'ın %100 kusuruna göre, yargıda geçerli ve Yargıtay'ca öngörülen yöntemlere göre, baba Aydın Sönmez yönünden **43.674,54 TL.** ve anne Fatma Özkan yönünden **43.674,54 TL.** olmak üzere toplam : **87.349,08 TL.** hesaplandığına;

2) Her iki davacı için hesaplanan 87.349,08 TL. tazminat toplamının, 26.12.2010 olay tarihinde 175.000 TL. olan sigorta limitini aşmadığına;

3) Davacılar, davalı Axa Sigorta A.Ş. tarafından 04.04.2011 tarihinde ödenen tazminat tutarlarının, Yargıtay kararları uyarınca "yasal faizler" düzeyinde "güncellenerek", en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilmesinden sonra, davacıların davalılardan isteyebilecekleri bakiye tazminat tutarlarının

Baba Aydın Sönmez yönünden : 27.310,10 TL.

Anne Fatma Özkan yönünden : 25.154,10 TL.

Toplam : 52.462,20 TL.

hesaplandığına ilişkin, tarafımdan düzenlenen işbu rapor saygı ile sunulur. 28.07.2013

BİLİRKİŞİ
ÇELİK AHMET ÇELİK
(Tazminat Hukuku Uzm.)

**İSTANBUL ANADOLU
3. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE**

BİLİRKİŞİ RAPORU

Dosya No:: 2012/808

Davacılar : 1) **Sevgi Yurt**
2) **Elif Yurt** (Velâyeten Sevgi Yurt)
3) **Fatma Yurt** (Velâyeten Sevgi Yurt)

Vekilleri : Av. Arif Eringin

Davalı : **Ergo Sigorta A.Ş.**

Konu : 28.02.2010 günü trafik kazasında ölen minibüs yolcusu **Mehdi Yurt**'un eşi ve iki çocuğunun destekten yoksun kalma tazminat tutarlarının (yargıda geçerli ve Yargıtay'ca kabul edilen yöntemlere göre) hesaplanması ile davalı Sigorta Şirketi tarafından davadan önce ödenen tazminat tutarlarının "yeterli olup olmadığının" tespiti ve varsa bakiye tazminat tutarlarının belirlenmesidir.

I- TAZMİNAT HESABINA ESAS BİLGİLER:

1- Kazanın oluşu:

28.02.2010 günü Adana'da meydana gelen trafik kazasında, davalı Ergo Sigorta Şirketine ZMSS ile sigortalı ve Hakan Balcı adına kayıtlı 01 M 0879 plakalı minibüsün sürücüsü Berkan Küçük, aşırı hız ve hatalı sollama sonucu direksiyon hakimiyetini kaybederek, Adana Belediyesine ait sulama tankerlerinin dolum yaptıkları su deposuna çarparak, minibüste "**yolcu**" olarak bulunan (davacıların eş ve babaları) **Mehdi Yurt**'un ölümüne neden olmuştur.

2- Kusur:

01 M 0879 plakalı minibüsün sürücüsü Berkan Küçük **%100** kusurlu olup, kaza sırasında minibüste yolcu olarak bulan Mehdi Yurt'un kusura katılımı söz konusu değildir.

3- Ölenin destekliği :

10.04.1983 d.lu **Mehdi Yurt**, 28.02.2010 kaza ve ölüm tarihinde (27) yaşında, PMF-1931 tablosuna göre kalan yaşam süresi (40) yıl, eğer ölmeseydi (67) yaşına kadar yaşama olasılığı bulunuyordu. Bu nedenle, yakınlarına maddi destek sağlayabileceği 27-60 yaş arası aktif dönemi (33) yıl ve 60-67 yaş arası pasif dönemi (7) yıl olmak üzere, toplam destek süresi (40) yıldır.

4- Haksahipleri ve destekten yoksunluk süreleri :

a) **Eş Sevgi Yurt** 01.06.1988 d.lu, kocasını kaybettiği 28.02.2010 tarihinde (22) yaşında, PMF-1931 tablosuna göre kalan yaşam süresi (44) yıl ve (66) yaşına kadar yaşayacaktır. Buna göre destekten yoksunluk süresi, eşinin yaşam süresiyle sınırlı olarak (33) yıl aktif dönem ve (7) yıl pasif dönem olmak üzere, toplam (40) yıldır.

b) **Kız Elif Yurt** 12.10.2006 d.lu, babasını kaybettiği 28.02.2010 tarihinde (3) yaşında, kız çocuklar için genel kural (22) yaşına kadar olduğundan, destekten yoksunluk süresi (19) yıldır.

c) **Kız Fatma Yurt** 21.07.2009 d.lu, babasını kaybettiği 28.02.2010 tarihinde (7) aylık olduğundan (1) yaşında, kız çocuklar için genel kural (22) yaşına kadar olduğundan, destekten yoksunluk süresi (21) yıldır.

5- Destek payları:

Desteğin sağlığında, kazançlarından (2) pay kendine, (2) pay eşine ve 1'er pay çocuklarına ayırdığı varsayımıyla, destek payları aşağıdaki gibi olacaktır:

	19 yıl için	2 yıl için	12 yıl için	7 yıl için
Desteğin payı	2/6	2/5	1/2	1/2
Eş Sevgi	2/6	2/5	1/2	1/2
Kız Elif	1/6	-	-	-
Kız Fatma	1/6	1/5	-	-

6- Desteğin işi ve kazanç durumu :

Bu konuda belge ve bilgi sunulmamış olup, karakol yazısı da davacıların tek yanlı beyanına dayandığından, yasal asgari ücretler üzerinden tazminat hesaplanacaktır.

II- HESAPLAMANIN NASIL YAPILACAĞI HAKKINDA BİLGİ:

1- Sigorta ödemesinin yeterli olup olmadığının denetlenmesi:

Davacılar, Sigorta Şirketi'nin davadan önce yaptığı ödemelerin "yetersiz olduğu" savıyla dava açmış bulunmakla, önce **01.07.2010 ödeme tarihindeki** verilere (kazanç unsurlarına) göre tazminat hesaplanarak, **sigorta ödemesinin yeterli olup olmadığı** denetlenecektir.

2- Tazminat hesabının yargıda geçerli yöntemlere göre yapılması gereği:

a) Sigorta Şirketleri ısrarla, tazminatın Hazine Müsteşarlığı'nın 2010/4 sayılı Genelgesinde öngörülen esaslara göre hesaplanmasını istemekte iseler de, ölüm ve bedensel zararlar nedeniyle tazminat davalarında formüller önemli olmayıp, aslolan "**hukuksal nitelermeler**"dir. Çünkü 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 45/2 ve yeni 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 53/3.maddelerinin anlam ve amacı, her olayın özelliğine göre, hesap öncesi, bazı (**hukuksal**) değerlendirmeleri zorunlu kılmaktadır.

b) Tazminat hesaplarının hukukun temel ilkelerine, ilgili yasa hükümlerine ve Yargıtay'ın yerleşik kararları ile **yargıda kabul edilen hesaplama yöntem ve formüllerine göre** yapılması gerekmektedir. Nitekim, Yargıtay 17.Hukuk Dairesi'nin 09.10.2012 gün E.2011/11066 K.2012/10762 sayılı kararında, "**Tazminat hesaplarının Hazine Müsteşarlığı'nın 2010/4 sayılı Genelgesine ve aktüerlerin uyguladıkları formüllere göre değil, yargıda geçerli yöntemlere göre yapılması öngörülmüştür.**"

c) Bu açıklamalar çerçevesinde, önce Sigorta Şirketi ödemesinin yeterli olup olmadığının belirlenmesi yönünden, **01.07.2010** ödeme tarihindeki verilere (kazanç unsurlarına) göre tazminat hesaplanacak;

Eğer, sigorta şirketi ödemesinin yeterli olmadığı sonucuna varılırsa, işbu rapor tarihindeki (en son) verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından, Sigorta Şirketi ödemeleri, Yargıtay'ca öngörüldüğü biçimde "güncellenerek" indirilecek ve davacıların davalı Sigorta Şirketinden isteyebilecekleri bakiye tazminat tutarları belirlenecektir.

III-SİGORTA ÖDEME TARİHİNDEKİ VERİLERE GÖRE TAZMİNAT HESABI:

Sigorta Şirketi tarafından **01.07.2010** tarihinde Eş Sevgi Yurt için 50.199,94 TL., kız Elif Yurt için 5.067,91 TL., kız Fatma Yurt için 9.425,91 TL. olmak üzere toplam **64.693,76 TL.** sigorta tazminatı ödenmiş olmakla, önce bunun **yeterli bir ödeme olup olmadığı** ve zararı ne oranda karşıladığı, 01.07.2010 ödeme tarihindeki hesap unsurları esas alınarak denetlenecektir.

1- Tazminat hesabına esas kazançlar:

Kaza tarihinin 28.02.2010 ve sigorta ödeme tarihinin 01.07.2010 olmasına göre, işlemiş ve işleyecek dönem ayrımı söz konusu olmayıp, tamamı işleyecek döneme ilişkin olduğundan, 01.07.2010 ödeme tarihinde 760,50 TL. brüt asgari ücretin eş ve iki çocuklu yükümlü için net tutarı 626,45 TL. birim alınmak suretiyle, Yargıtay'ca öngörülen her yıl için ayrı ayrı %10 artırım ve %10 indirim yöntemine göre "Kazanç x Zarar süresi" kısa formülüyle her bir haksahibinin tazminat hesabına esas kazançlar:

a) **Eş Sevgi Yurt yönünden (33) yıllık aktif dönem kazançları:**

$$626,45 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 33 \text{ yıl} = 248.049,39 \text{ TL.}$$

b) **Kız Elif Yurt yönünden (19) yıllık kazançlar:**

$$626,45 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 19 \text{ yıl} = 142.816,32 \text{ TL.}$$

c) Kız Fatma Yurt yönünden (21) yıllık kazançlar:
 $626,45 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 21 \text{ yıl} = 157.849,61 \text{ TL.}$

d) Eş yönünden (7) yıllık pasif dönem zarar hesabına esas kazançlar:
 Sigorta ödeme tarihi itibarıyla asgari ücretin vergi indirimsiz net tutarı 544,44 TL.
 üzerinden, eş Sevgi Yurt'un (7) yıllık pasif dönem zarar hesabına esas kazançlar
 $544,44 \times 23.2251 (K33) \times 0.0430 (1/K33) \times 12 \times 7 \text{ yıl} = 45.672,56 \text{ TL.}$

2- Sigorta ödeme tarihindeki verilere göre tazminat tutarları:

a) Eş Sevgi Yurt'un (40) yıllık destek zararı:

(33) yıllık aktif dönem
 $248.049,39 \times 2/6 \times 19/33 = 47.605,44 \text{ TL.}$
 $248.049,39 \times 2/5 \times 2/33 = 6.013,32 \text{ TL.}$
 $248.049,39 \times 1/2 \times 12/33 = 45.099,89 \text{ TL.}$
(7) yıllık pasif dönem:
 $45.672,56 \times 1/2 = 22.836,28 \text{ TL.}$
 Toplam : 121.554,93 TL.

Dul eşin yeniden evlenme şansı:

Kocasını kaybettiği tarihte (22) yaşında ve 18 yaşından küçük (2) kız çocuk sahibi dul eş Sevgi Yurt'un yeniden evlenme olasılığı, Moser tablosunda ortalama %60, Stauffer/Schaetzle tablosunda ortalama %55, AYİM tablosunda ortalama %40 ve her üç tablonun ortalaması %52 olup, her bir çocuk için % 5'lerden %10 indirim yapıldığında, dul eşin yeniden evlenme olasılığı %42 olarak belirmektedir. Buna göre, yukarıda hesaplanan tazminatın indirimli net tutarı:

Hesaplanan tazminat : 121.554,93 TL.
 % 42 indirim : - 51.053,07 TL.
 Net tazminat tutarı : **70.501,86 TL.**

b) Kız Elif Yurt'un (19) yıllık destek zararı:
 $142.816,32 \times 1/6 = 23.802,72 \text{ TL.}$

c) Kız Fatma Yurt'un (21) yıllık destek zararı:
 $157.849,61 \times 1/6 \times 19/21 = 23.802,72 \text{ TL.}$
 $157.849,61 \times 1/5 \times 2/21 = 3.006,66 \text{ TL.}$
26.809,38 TL.

3- Ödeme tarihindeki hesap sonuçları ile ödeme tutarlarının karşılaştırılması:

Haksahipleri	Hesaplanan	Ödenen	Zararı karşılama oranı
Eş Sevgi Yurt	70.501,86	50.199,94	% 71,20
Kız Elif Yurt	23.802,72	5.067,91	% 21,29
Kız Fatma Yurt	26.809,38	9.425,91	% 35,16
T o p l a m	125.635,04	64.693,76	

Bu sonuca göre, Sigorta Şirketi ödemelerinin "yetersiz" olduğu ve haksahiplerinin 2918 sayılı KTK'nun 111/2 maddesine dayanarak bakiye zararlarını isteme hakları bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Buna göre:

a) Davadan önceki ödemelerin, en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilmesi konusunda, Yargıtay 11.Hukuk Dairesi'nin geçmişteki kararlarına göre, bizim doğru bulduğumuz yöntem "zararı karşılama oranında" indirim yapılması biçiminde ise de, Yargıtay'ın son kararlarında, davadan önceki ödemelerin yasal faizler düzeyinde "güncellenerek", yani ödeme tutarlarına rapor tarihine kadar hesaplanacak yasal faiz eklenerek indirim yapılması yönündedir. Buna ilişkin Yargıtay kararlarını aşağıda "indirim" bölümünde açıklayacağız.

b) Yargıtay kararları uyarınca, dava veya karar öncesi ödeme tutarlarının “yetersiz” olması durumunda, aşağıda “**en son verilere göre**” tazminat hesaplanacak ve daha sonra sigorta ödemeleri, yasal faizler düzeyinde güncellenerek indirildikten sonra, davacıların davalıdan isteyebilecekleri bakiye tazminat tutarları belirlenecektir.

IV-EN SON VERİLERE GÖRE TAZMİNAT HESABI :

1- En son verilere göre tazminat hesabına esas kazançlar:

a) İşlemiş aktif dönem:

28.02.2010-28.08.2013 arası (3,5) yıllık kazançlar:

Dönemler	As.Üc.Brüt	As.Üc.Net	Süre	Dönem tutarı
28.02.2010-01.07.2010	729,00	603,91	4 ay	2.415,65
01.07.2010-01.01.2011	760,50	626,45	6 ay	3.758,70
01.01.2011-01.07.2011	796,50	659,82	6 ay	3.958,92
01.07.2011-01.01.2012	837,00	688,82	6 ay	4.132,92
01.01.2012-01.07.2012	886,50	734,37	6 ay	4.406,22
01.07.2012-01.01.2013	940,50	773,03	6 ay	4.638,18
01.01.2013-01.07.2013	978,60	809,70	6 ay	4.858,20
01.07.2013-28.08.2013	1.021,50	840,37	2 ay	1.680,74
Toplam (3,5) yıllık kazançlar				29.849,53

b) İşleyecek aktif dönem:

Yargıtay’ca öngörülen her yıl için ayrı ayrı %10 artırım ve %10 indirim yönteminde hiç artış olmayıp her yılın kazancı aynı olduğundan, gereksiz tablolar düzenlenmeksizin “Kazanç x Zarar süresi = Tazminat hesabına kazançlar” kısa formülüyle işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

aa) Eş Sevgi Yurt yönünden:

(33) yıllık aktif dönem destekten yoksunluk süresinin ilk (3,5) yıldan sonraki (29,5) yıllık işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$840,37 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 29,5 \text{ yıl} = 297.461,23 \text{ TL.}$$

bb) Kız Elif Yurt yönünden:

(19) yıllık destekten yoksunluk süresinin ilk (3,5) yıldan sonraki (15,5) yıllık işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$840,37 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 15,5 \text{ yıl} = 156.293,19 \text{ TL.}$$

cc) Kız Fatma Yurt yönünden:

(21) yıllık destekten yoksunluk süresinin ilk (3,5) yıldan sonraki (17,5) yıllık işleyecek dönem zarar hesabına esas kazançlar:

$$840,37 \times 1.1000 \times 0.9090 \times 12 \times 17,5 \text{ yıl} = 176.460,05 \text{ TL.}$$

c) Aktif dönem zarar hesabına esas kazançlar toplamı:

Haksahipleri	İşlemiş dönem	İşleyecek dönem	Toplam
Eş Sevgi Yurt	29.849,53	297.461,23	327.310,76
Kız Elif Yurt	29.849,53	156.293,19	186.142,72
Kız Fatma Yurt	29.849,53	176.460,05	206.309,58

d) Eş yönünden (7) yıllık pasif dönem zarar hesabına esas kazançlar:

Pasif dönem zararı, en son 01.07.2013 tarihinde yürürlüğe girecek olan 1.021,50 TL.brüt asgari ücretin indirimsiz net tutarı 730,28 TL.’nın, kaza tarihinden (33) yıl ve en son asgari ücretin yürürlüğe gireceği 01.07.2013 tarihinden (30) yıl sonraki ulaşım değeri üzerinden hesaplanacak; pasif dönem zararı (33) yıl önceden alınacağından iskonto edilecektir. Buna göre, eşin (9) yıllık pasif dönem zarar hesabına esas kazançlar

$$730,28 \times 17.4494 \text{ (K30)} \times 0.0430 \text{ (1/K33)} \times 12 \times 7 \text{ yıl} = 46.027,53 \text{ TL.}$$

2- En son verilere göre tazminat tutarları:a) Eş Sevgi Yurt'un (40) yıllık destek zararı:(33) yıllık aktif dönem

$$327.310,76 \times \frac{2}{6} \times \frac{19}{33} = 62.817,22 \text{ TL.}$$

$$327.310,76 \times \frac{2}{5} \times \frac{2}{33} = 7.934,81 \text{ TL.}$$

$$327.310,76 \times \frac{1}{2} \times \frac{12}{33} = 59.511,05 \text{ TL.}$$

(7) yıllık pasif dönem:

$$46.027,53 \times \frac{1}{2} = 23.013,77 \text{ TL.}$$

$$\text{Toplam} : 153.276,85 \text{ TL.}$$

Dul eşin yeniden evlenme şansı:

Kocasını kaybettiği tarihte (22) yaşında olup, sigortanın ödeme yaptığı tarihten bu yana geçen (3) yıl içinde dul eşin yeniden evlendiği iddia olunmadığından ve Yargıtay kararlarına göre, rapor tarihindeki yaşı esas alınacağından, halen (25) yaşında olan dul eş Sevgi Yurt'un yeniden evlenme olasılığı, Moser tablosunda %48, Stauffer/Schaetzle tablosunda %40, AYİM tablosunda %40 ve her üç tablonun ortalaması %43 olup, iki çocuktan her biri için %5'lerden %10 indirim yapıldığında, dul eşin yeniden evlenme olasılığı %33 olarak belirmektedir. Buna göre, yukarıda hesaplanan tazminatın indirimli net tutarı:

Hesaplanan tazminat : 153.276,85 TL.

% 33 indirim : - 50.581,36 TL.

Net tazminat tutarı : **102.695,49 TL.**

b) Kız Elif Yurt'un (19) yıllık destek zararı:

$$186.142,72 \times \frac{1}{6} = 31.023,79 \text{ TL.}$$

c) Kız Fatma Yurt'un (21) yıllık destek zararı:

$$206.309,58 \times \frac{1}{6} \times \frac{19}{21} = 31.110,17 \text{ TL.}$$

$$206.309,58 \times \frac{1}{5} \times \frac{2}{21} = 3.929,71 \text{ TL.}$$

35.039,88 TL.

V-SİGORTA ÖDEMESİNİN İNDİRİMİ VE BAKİYE ZARAR:**1- Sigorta Şirketinin ödediği tutarlar:**

Sigorta Şirketi tarafından destek **Mehdi Yurt**'un haksahiplerine **01.07.2010** tarihinde ödenen tazminat tutarları şöyledir:

Eş Sevgi Yurt için	50.199,94 TL.
Kız Elif Yurt için	5.067,91 TL.
Kız Fatma Yurt için	9.425,91 TL.
T o p l a m	64.693,76 TL.

Aşağıda, bu ödeme tutarları, Yargıtay'ca öngörülen biçimde "güncellenerek", en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilecektir.

2- İndirimin nasıl yapılacağı:

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 14.03.2012 E. 2011/4-824 K. 2012/134 sayılı, 17.Hukuk Dairesi'nin 23.09.2010, E.2010/5023 K.2010/7268 sayılı, 4.Hukuk Dairesi'nin 17.11.2008, E.2008/12400-K.2008/14221 sayılı, 13.10.2007, E.2007/9368-K.2007/12017 sayılı, 25.11.2008,E. 2008/2399-K.2008/14588 sayılı,15.04.2008,E.2007/6368-K.2008/5284sayılı, 12.02.2007, E.2006/1424 K.2007/1433 sayılı kararlarına göre:

"Sigorta şirketi ödemesinin yapıldığı gün ile tazminatın hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporunun düzenlendiği gün arasında geçen sürede, sigorta şirketinden alınan paranın getirisinin **yasal**

faiz ölçüsünde güncelleştirilip belirlenmesi ve sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme ile birlikte, hesaplanan tazminattan indirilmesi suretiyle bulunacak miktar üzerinden tazminata hükmedilmelidir”

Yargıtay’ın bu kararlarına göre, aşağıda yasal faizler hesaplanıp, ödeme tutarlarına eklenerek, en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilecek olan sigorta ödemeleri belirlenecektir.

3- Faiz hesabı:

Yargıtay’ın yukardaki kararları uyarınca, sigorta ödemesinin yapıldığı 01.07.2010 ile işbu raporun yazıldığı 02.07.2013 arası (1095) günlük yasal faizler aşağıda hesaplanmıştır:

Eş Sevgi Yurt	50.199,94 x % 9 / 365 x 1095 gün = 13.553,98 TL.
Kız Elif Yurt	5.067,91 x % 9 / 365 x 1095 gün = 1.368,34 TL.
Kız Fatma Yurt	9.425,91 x % 9 / 365 x 1095 gün = 2.645,00 TL.

4- İndirilecek tutarlar:

Davacılar	Sigorta ödemesi	Faiz tutarları	İndirim toplamı
Eş Sevgi Yurt	50.199,94 TL.	13.553,98	63.753,92 TL.
Kız Elif Yurt	5.067,91 TL.	1.368,34	6.436,25 TL.
Kız Fatma Yurt	9.425,91 TL.	2.645,00	12.070,91 TL.
T o p l a m	64.693,76 TL.	17.567,32	82.261,08 TL.

5- İndirimden sonra bakiye tazminat tutarları:

Davacılar	En son verilere göre tazminat tutarları	Sigorta ödemesi indirim tutarları	Bakiye tazminat tutarları
Eş Sevgi Yurt	102.695,49 TL.	63.753,92 TL.	38.941,57 TL.
Kız Elif Yurt	31.023,79 TL.	6.436,25 TL.	24.587,54 TL.
Kız Fatma Yurt	35.039,88 TL.	12.070,91 TL.	22.968,97 TL.
T o p l a m	168.759,16 TL.	82.261,08 TL.	86.498,08 TL.

S O N U C :

Delillerin takdiri ve değerlendirmesi Mahkemenin Sayın Hakimine ait olmak üzere,

28.02.2010 günü trafik kazasında ölen minibüs yolcusu **Mehdi Yurt**’un eşi ve iki çocuğunun destekten yoksun kalma tazminat tutarlarının (yargıda geçerli ve Yargıtay’ca kabul edilen yöntemlere göre) hesaplanması ile davalı Sigorta Şirketi tarafından davadan önce ödenen tazminat tutarlarının “yeterli olup olmadığının” incelenmesi sonucu:

1) Sigorta Şirketi’nin ödeme yaptığı 01.07.2010 tarihindeki verilere göre yapılan tazminat hesapları sonucu, ödemelerin “yetersiz” olduğu ve davacıların 2918 sayılı KTK7nün 111.maddesi 2.fıkrasına göre, yetersiz ödemeye ilişkin ibranamenin iptali ile bakiye zararlarını isteme hakları bulunduğu sonucuna varıldığına;

2) Sigorta Şirketi’nin davadan önce ödediği tazminat tutarlarının, Yargıtay’ca öngörüldüğü biçimde, yasal faizler düzeyinde “**güncellenerek**”, en son verilere göre hesaplanan tazminat tutarlarından indirilmesi sonucu, davacıların bakiye tazminat alacaklarının:

Eş Sevgi Yurt yönünden	38.941,57 TL.
Kız Elif Yurt yönünden	24.587,54 TL.
Kız Fatma Yurt yönünden	22.968,97 TL.
T o p l a m	86.498,08 TL.

hesaplandığına ilişkin, tarafımdan düzenlenen işbu rapor saygı ile sunulur. 02.07.2013

BİLİRKİŞİ
ÇELİK AHMET ÇELİK
(Tazminat Hukuku Uzmanı)